

Ljudska PRAVICA

GLASILO KOMUNISTIČNE PARTIJE SLOVENIJE

Leto VIII. - št. 128

Ljubljana, torek, 8. junija 1947

Izhaja vsak dan razen ob petkih

Mesečna naročnina Din 45.-

Cena Din 2.-

Poštnina plačana v gotovini

IZ DANASNJE ŠTEVILKE:

Razgovor maršala Tita z bolgarskimi novinarji. Celovski nadškof podpira propagando vojnih zločincev. — Proces proti ustaškim zločincem v Zagrebu.

Izid natečaja za izdelavo idejnih osnutkov poslopij CK KPJ in Predsedstva vlade FLRJ. — »Teden matere in otroka«. — Ob postopnem prehodu iz socializma v komunizem.

Več premoga industriji. — Flakultura.

Gottwald o odnosih med Čehi in Slovaki.

Razgovor maršala Tita z bolgarskimi novinarji

Predsednik ministrskega sveta FLRJ maršal Josip Broz-Tito je sprejel te dni skupino bolgarskih novinarjev, ki so obiskali Jugoslavijo in si ogledali različne kraje naše države. Maršal Tito se je razgovarjal z bolgarskimi novinarji približno eno uro.

V začetku razgovora so bolgarski novinarji opisali maršala svojo pot po naši državi poudarjajoč, da so obiskali Bosno in Hercegovino, Hrvatsko, Istro, Primorje, Slovenijo in da sedaj potujejo v Makedonijo. Izrazili so svoje občudovanje nad lepoto naše države, poletom naše mladine in naših delovnih ljudi sploh, ki so ga opazili na vseh gradiliščih. V Ljubljani so si ogledali »Miklovo Zalos«, ki obdeluje posamezne trenutke življenja koroskih Slovencev pod Turki in borbo proti njim. Razgovor je nato prešel na vprašanje Slovenske Koroske, o katerem je maršal Tito z obžalovanjem dejal, da se bo težko rešilo v našo korist.

Vse kar smo videli — je dejal neki bolgarski novinar, je bilo postavljeno na zdravo in solidno podlago.

»Da, — je odgovoril maršal — mnoge stvari pri nas so se spremenile. Ljudje se prevzgojajo pri tej graditvi države. Ustvarjajo se novi kadri, grade novi ljudje. Graditev prog v Bosni in Hercegovini lani nam je dala neverjetno mnogo na področju ustvarjanja novih mladih delovnih ljudi. Ta veliki podvig naše mladine ni vplival samo na tiste, ki so tam delali, ampak tudi na druge, ker je to skupno delo mladine iz vseh naših krajev na progih pomenilo mnogo tudi za utrditve enotnosti, ki karakterizira odnose med bratskimi narodi Jugoslavije. Letos bomo zgradili še več. Pri delih na mladinski prog Samac-Sarajevo, bo sodelovalo 180.000 mladincev. Vendar za nas ni pomembna samo ta materialni učinek, ampak prav tako tudi rezultat, ki se odraža v formiranju nove skupnosti. Pri nas predstavlja vsak narod zase določeno individualnost toda vsi skupaj tvorijo krepko monolitno skupnost. Reševati naravno vprašanje samo z določitvijo mej ni zadosti. Nacionalno vprašanje se mora rešiti v duši naroda, v mislih in srcih ljudi. Pri nas se tako tudi rešuje. Bilo bi malo koristno, če bi rekli, da je dovolj samo, če imajo narodi svobodo in so potem prepričani sami sebi, da se razvijajo, kakor vedo. Pravilna rešitev nacionalnega vprašanja ni samo v tem, da se določijo meje narodov, ampak da se vsemu narodu posebej omogoči njegov polni nacionalni razvoj in da se hkrati ustvari krepka skupnost na novih temeljih.

Bolgarske novinarje je nato zanimalo, da bi jih maršal sam neposredno obvestil o Ljudski fronti kot občljudski organizaciji in o njenem statusu do kmetov.

»Ljudska fronta — jim je odgovoril maršal — ima svoje klice že v dneh pred vojno ter se je izražala v borbi proti fašistični reakciji in v obrambi države. Toda tedaj je bila zelo omejena zaradi tega, ker so bili režimi v stari Jugoslaviji, kot je znano, profašistično razpoloženi. Njihova linija je bila nastanjati se na os. Med vojno je bilo glavno za nas, ki smo organizirali in pričeli borbo Ljudska fronta. Pri nas je bila Ljudska fronta, ki smo jo razširili, tista množična podlaga, ki je zagotovila uspešno borbo proti sovražnikom. Ni treba zapirati oči pred dejstvom, da je Komunistična partija pri nas odigrala glavno vlogo, da je bila organizator vsega, Ljudska fronta pa je organizacija, v katero je vstopila tudi Komunistična partija. Ljudska fronta je bila osnova pri obrambi države, pri obrambi pred okupatorjem, v boju z njim in s kvizlinškimi elementi je dobivala vedno bolj značaj in obliko neke nove organizacije z obredzavnim obelježjem. Ljudska fronta, ki je videla izdajo oblastnikov stare Jugoslavije, je bila za neizprosno borbo proti sovražniku in domači reakciji in za ustvaritev nove družbene skupnosti. Ljudska fronta je pri nas branila in zastopala idejo o pravilni rešitvi nacionalnega vprašanja, kar je bilo sedaj samo potrjeno v parlamentu in kar se je formiralo že med borbo. Že 1941. leta smo imeli v zahodni Srbiji v užičkem okraju in Užičah, kjer sem imel glavni štab, odbore Fronte in ljudske odbore. Že tedaj so bile ustvarjene klice naše nove družbene ureditve. Naši sovražniki so imenovali to tedaj Užička komunistična republika. Vendar pa to ni točno. Mi smo tedaj že postavljali klice ljudske oblasti in nove oblike družbene ureditve.

Gledati pri nas na Ljudsko fronto kot na združevanje različnih strank bi bilo napačno. To ni dogovor med posameznimi strankami in vodstvi strank da se združijo zaradi dosege določenih ciljev, formalno je bilo to urejeno po vojni, ampak množice so stopile v to splošno organizacijo Ljudske fronte za borbo proti fašizmu, za borbo proti okupatorju. V notranjosti te fronte se je že tedaj razvijala ideja borbe proti notranji reakciji za uvedbo in ustvaritev nove oblasti, za pravilno rešitev nacionalnega vprašanja. V Ljudski fronti so se »našli skupaj« i komunisti i pripadniki različnih drugih

strank, samostojni demokrati, zemljoradniki, člani HRSS in vseh drugih strank. Mi nismo imeli nobenega dogovora z nobeno stranko, tudi ne z Dragoljubom Jovanovičem ki se je skrjal in ni sodeloval v boju. Tega nismo imeli, toda imeli smo množice. In te množice so prišle do spoznanja da je samo enotnost sposobna rešiti državo pred nevarnostjo, ki ji je grozila. Uspehi ki smo jih dosegli med vojno, in uspehi, ki jih sedaj dosegamo med mirno graditvijo, so ravno uspehi Ljudske fronte in ljudstvo se tega zaveda. Množice se tega zavedajo. Pri nas ni bilo takega primera, da so se voditelji različnih strank sporazumeli, ampak nasprotno, nekateri od njih so tu sodelovali z okupatorjem, nekateri ga pa podpirali iz inozemstva. Ljudske množice so bile pri nas, s članstvom različnih strank pa je v borbi sodeloval samo majhen del vodstva, v glavnem nižjega. Zato ima Ljudska fronta posebno značilnost: Je občljudska organizacija z enotnim programom brez notranjih nasprotij glede ciljev, ki jih imamo pred seboj. Takšna je sedaj naša Ljudska fronta, in pri nas se ne more dogoditi, da bi recimo neki bivši voditelj neke stranke dejal, da izstopa iz Ljudske fronte s svojimi množicami. Kajti odšel bo sam, množice pa ne bodo šle z njim. To pomeni, da je enotnost ljudstva v neki splošni organizaciji, ki ima obliko močne organizacije. V njej so prav tako tudi komunisti. Torej vprašanje Ljudske fronte za nas ni bilo pereče samo med borbo. To vprašanje je zlasti pereče sedaj pri graditvi države, zato skušamo Ljudsko fronto čim bolj utrditi, da bi več storili, da najširše množice ljudstva pridejo do prepričanja, da brez Ljudske fronte ni mogoče doseči v bodoče tistega, kar bomo tako lahko dosegli. To je pri nas neka trajna ne pa prehodna organizacija. To ni pri nas manevar komunistov kot se navadno govori. To se je med vojno, med današnjo graditvijo države in pri izvrševanju postavljenih nalog pokazalo kot edina mogoča rešitev. Mi bomo to utrjevali in razvijali in to je rešilo. Za nas majhne narode je zlasti važno, da smo na notranji enotni ne samo nacionalno ampak tudi politično. Zelo važno je prav tako, da so naši slovanski narodi na Balkanu enotni. Znano vam je, da hočejo vaše množice v Bolgariji to zblizanje, kot ga hočejo tudi naše množice. Pri nas ljudstvo stalno vprašuje, kako bomo z bolgarskim ljudstvom, pa tudi pri vas postavljajo enako vprašanje. Če je tako, potem nas nima nihče pravice ovirati in to moramo storiti. Prav tako je tudi z Albanijo. Albanci niso Slovani, toda z nami žive več stoletij. V preteklosti so jih vedno izkoriščali za ustvarjanje razdorov na Balkanu. Sedaj je to minilo. Sedaj je tam takšen notranji družbeni sistem, ki omogoča uvedbo najtesnejših vezi z albaniskim ljudstvom. Torej moramo mi okrepiti to balkansko enotnost. Vi ste videli med preteklo vojno kaj pomeni majhna država, zato se moramo, ker nismo veliki, združiti. Toda ne gre za to, da se združimo, da bi nekemu grozilo, da bi mogli nekoga napasti, ampak da bi lahko čuvali vsak svoje in vse skupaj, da bi čuvali svojo neodvisnost, svoj nacionalni razvoj, svoj mirni gospodarski razvoj. Da se ne bo govorilo kot doslej: zaostala država kot na Balkanu, ampak da bo Balkan poleg Sovjetske zveze svetla točka glede pravilne rešitve nacionalnega in socialnega vprašanja.

Pri nadaljevanju razgovora je maršal Tito, odgovarjajoč na vprašanja članov delegacije, pojasnil odnos ljudskih republik v naši državi.

»Nikomur se nič ne vsiljuje — je dejal maršal. Mi si pomagamo eden drugemu zato skrbí zvezna vlada. Če je v eni republiki n. pr. več specialistov kot v drugi, potem se pošljejo v pomoč tja, kamor je treba ne glede ali gre za Srbe, Hrvatse ali druge. Nekoč je nasprotno bilo tako, da so recimo neki Hrvatje govorili, da Srbi postavljajo na vsa mesta samo sebe, in v tem je dosti točnosti, sedaj pa mi jemljemo kadre i pri Hrvatih i pri Slovencih i iz Srbije, pa jih dajemo Bosni, Črni gori in Makedoniji, t. j. pošiljamo jih tja, kjer jih ni. Sedaj se ne govori več kot nekoč, ampak se pravi: Ne jemljite toliko, rabi-mo tudi mi.

Eden izmed bolgarskih novinarjev je postavil maršalu vprašanje o Slovenski Koroski. Maršal je odgovoril:

— Slabi so izgledi, da bomo dobili vse, kar zahtevamo. Da bomo nekaj verjetno dobili in bo nekaj storjeno, to sem prepričan, vendar to ne pomeni, da je to rešitev za večne čase. Dal sem že izjavo, da vseeno, kakšna bi bila rešitev, to vprašanje za nas ni rešeno. Pokoravati se moramo rešitvam zato, ker smo člani Organizacije ZN. Vendar pa to ne pomeni dvigniti roke in pristati za večne čase na takšen sklep. Dejstvo je, da so tam Slovenci, dejstvo je, da žive Slovenci tam tisoč in več let. Tega dejstva ne more nihče zanikati, pa tudi mi se temu dejstvu ne moremo odreči. Če nam

tega ne bodo dali, bo to za nas nepravilna rešitev, toda sprejeti jo moramo, ker smo člani ZN. Kaj hočete, tam je večina. Nam so storili mnogo krivic. Pri mirovnih razgovorih nam je bila storjena krivica tudi pri vprašanju Julijske krajine: Trst je enostavno izrezan iz nekega celega in zdravega telesa. To se je zgodilo zaradi določenih mednarodnih računov. Toda kaj moremo? Dati moramo svojo žrtev za utrditve miru. To je naša dolžnost.

Razgovor je nato prešel na položaj v v Grčiji, ki jo je maršal vzel kot primer, da bi poudaril pomen združitve v močno monolitno celoto.

— Mnoge ovira ta naša enotnost na Balkanu — je dejal maršal. — Toda to je zares nujno potrebno. Glejte, čitali ste, da so priletela letala v Albanijo celih 14 km globoko in tri četiri ure s strojnimi kamni obstreljevala žene in otroke na albanskem ozemlju. Glejte, kakšno izzivnjenje je to. Ali se tu ne bi uprlo srce vsakega poštenega človeka. To je vojni zločin. In to se dogaja po vsem, kar je to ljudstvo že pretrpelo. To, kar je sedaj v Grčiji, je nezakonski teror, ki se izvaja pod zaščito določenih imperialističnih krogov. Vemo, da tega ne dela in da to ni grško ljudstvo. Vemo, kakšno je grško ljudstvo: borilo se je med vojno in se tudi sedaj bori. Toda kaj hočete, če so mu sedli na vrat. Tudi pri nas se hoteli tako, toda znali smo izkoristiti orožje v roki, da bi ohranimo med vojno krvavo pridobljene pridobitve.

Nadaljnji problem, ki je zanimal predstavnik bolgarskega tiska, je bil naš petletni plan. S tem v zvezi so maršalu govorili o svojih vtisih s prog Samac-Sarajevo, na kateri so videli navdušenje jugoslovanske mladine. Med razgovorom je maršal Tito poudaril velikšno in pomen petletnega plana, ki so ga narodi Jugoslavije pričeli ustvarjati z majhnimi kadri.

— V stari Jugoslaviji — je dejal maršal — se niso mogli vzgajati strokovni kadri, zato bo v petletnem planu največji del uresničitev plana zgraditve novih kadrov. Sedaj se lotevamo tega in na tem se že dela. V prvih letih bodo težave. Sedaj jih jemljemo tako, kjer jih je več in jih dajemo tja, kjer jih ni, ker hočemo odvisniti te kraje. Ne smete misliti, da je recimo Srbija v boljšem položaju od drugih krajev naše države, ne mislite, da je srbski narod v 20 letih v stari Jugoslaviji imel mnogo od različnih koruptivnih vlad. Ta koruptivna oblast tudi Srbije ni osrečila. Zato hočemo zgraditi industrijo tudi tu, še več pa želimo dati Bosni, zato pa tam gradimo, da o Črni gori in Makedoniji ne govorim: tam moramo dati vse, kar je potrebno. Največ dajemo tja, kjer je najmanj. Nad tem se nihče ne pritožuje. Ne smete misliti, da delajo to Hrvatje ali Slovenci. Ne, nihče tega ne dela. Zgraditve ene federalne enote gre v korist vseh, tudi tiste enote, ki daje. Ne zato, ker daje, ampak zato, ker se smatra za sestavni del te države, ker je že prišla v kri in meso ljudi potreba enotne graditve in napredka. Pri tem delu za splošni napredek predstavlja za nas najtežje vprašanje — vprašanje kadrov, medtem ko materialna sredstva niso problem. Mnogi bodo vprašali, kako to. Naš dinar je močan. Posojila nismo vzeli.

— Niste vzeli dolarjev! — je dodal smeječ se nek bolgarski novinar.

— Ni ti dolarjev, niti kakega tujega denarja — je odgovoril maršal. Pri nas je naredilo vse ljudstvo. Nekaj malega sredstev smo dobili tudi z nacionalizacijo in zaplenbo premoženja vojnih zločincev. Toda osnovna sredstva je ustvaril ogromen delovni polet naših narodov. Naš kmet zelo rad in redno plačuje davek, tako da v celoti vzeto pri nas ni problem denar, ampak kadri.

Nato je maršal poudaril pomen sklepanja trgovinskih sporazumov s Češko-Slovaško, Švedsko, Madžarsko in razgovorov s Sovjetsko zvezo in Poljsko za uresničitev petletnega plana.

Mi smo si zagotovili uresničitev petletnega plana — je dejal nato maršal, — tako da nismo odvisni od nekkih zapadnih sil. Ko smo pa to zagotovili, potem smo pričeli realizacijo in napravili plan tako, da nismo postavili ničesar abstraktno, ampak na realno podlago. Tehnično moramo oskrbeti naše rudarstvo in naše poljedelstvo. Imamo dovolj različnih rud v državi, toda imeti moramo možnosti, da jih izkopljejo iz zemlje. Naša država je bogata in mislim, da bomo mogli z delovnim poletom, ki je pri nas, uresničiti, kar smo planirali. Naš plan je ne glede na to, da je velikanski, popolnoma realen. Zanj je vse pripravljeno, razen kadrov, ki predstavljajo, kot sem dejal najtežje vprašanje.

»Ali nudijo veliko pomoč pri graditvi nove Jugoslavije vaši sindikati? — je vprašal eden izmed bolgarskih novinarjev.

Sindikati igrajo pri nas zelo veliko vlogo pri graditvi države — je odgovoril maršal. Pomenijo močno pomoč. To je delavska organizacija, ki skrbi za delavce, organizacija katere dolžnost je skr-

Beograjski pionirji pri maršalu Titu

Maršal Tito v razgovoru s predstavniki beograjskih pionirjev, ki so mu pred »Tedom matere in otroka« izročili pozdrave in darila pionirjev.

beti za to, če imajo delavci stanovanja, plačo in ostalo, kakor je treba. Za izvršitev nalog, določenih v planu, imajo sindikati zelo velik pomen, enako kot je njihova vloga velika tudi pri dviganju produktivnosti dela. Pri nas se je velika množica ljudi zila in se bo vedno bolj zlivala v veliki industrijski kolektiv. To delovno množico je treba vzgojiti. Delo v tovarnah ni tako lahko, zamotano je in zadosti naporno. Sindikati morajo delavcem pojasniti vse, kar je potrebno s tem v zvezi. V tem pogledu smo s sindikati zadovoljni. Toda napačno bi bilo, če bi sindikati samo zahtevali nekaj, česar ni mogoče dati. Da bi mogli dati, je treba ustvarjati. Danes dela naš delavec zase. Pri nas ni kapitalistov, ampak gre vse prispevek v dobro ljudstva, za dvig njegovega življenjskega standarda. Jugoslavija je imela zelo nizek življenjski standard, in to tako delavci kakor tudi kmetje. Mi hočemo dvigniti življenjski standard našega ljudstva, hočemo, da bi naši ljudje razumeli in poznali mnogo boljši način življenja, kot si ga morejo zamisljati. Toda ni tako lahko privaditi ljudi, da bi živeli na višji kulturni stopnji, ker so se že navadili na en način življenja. Dokazati moramo, da je to malo, da to ni prav in da morajo imeti

več. Kaj je gibalna sila dviganja razvoja neke države? To je dvig njenega življenjskega standarda, njenega kulturnega standarda. Če žive ljudje nekulturno, jih ne zanima razvoj. To je gibalna sila in za nas je to prvenstvenega pomena. Tu igrajo torej sindikati dovolj važno vlogo.

Sedaj pripisujemo v Jugoslaviji velik pomen tudi kmetom. Da pa bo kmet lahko še večji činitelj, moramo njegov način obdelovanja dvigniti od ekstenzivnega na intenzivni sistem, obdelovanja, kajti pri nas smo v tem pogledu zelo zaostali. Prej se za to ni nič storilo. Nočemo dati kmetu samo strojev, ampak ga hočemo tudi naučiti, kako se seje in obdeluje. Naš kmet se je že spremenil: ni več tak kot je bil nekoč, ne hodi več upogonen, ampak pokonci, gleda smelo in ponosno. Prvomajska proslava je pokazala, da danes med vsemi in mesti ni razlik. Okoli 30.000 kmetov je prišlo na veliko svečanost v Beograd. Imel sem priložnost videti, da kmetje pri nas več vedo, da se smejejo in da plaskajo z rokami, da gledajo naravnost. To je za oko neznan pojav, vendar je to zelo značilno.

Ob koncu razgovora s člani delegacije je maršal Tito po njih sproščili svoje pozdrave bolgarskemu narodu, kakor tudi pozdrave narodov Jugoslavije.

500 jugoslovanskih izseljencev odpotovalo iz Kanade v Jugoslavijo

Montreal, 2. junija. Z jugoslovansko prekoceansko Indjo »Radnik« je odpotovalo iz Kanade 500 jugoslovanskih izseljencev, ki se vračajo po dolgoletnem bivanju v tujini v svobodno FLRJ z voljo, da bodo pomagali pri obnovi in izgradnji svoje države ter pri izvajanju petletnega plana, ki bo omogočil jugoslovanskemu narodu boljše življenje.

Pri odhodu pri katerem je bila navzoča množica ljudstva, je prišlo do spontanosti navdušenih manifestacij za maršala Tita in novo Jugoslavijo. Pri tej priliki sta govorila predstavnika FLRJ Lukin in Vukelič, ki sta pozdravila izseljence, od izseljencev pa so govorili Edo Jardaš, Steve Serdar in Marjan Krušič. Na okrašenih ladjah so bila gesla za kanadsko jugoslovansko prijateljstvo.

Prav tako navdušeno so bili pozdravljeni v vseh krajih, kjer živijo jugoslovanski izseljenci, ki ostanejo za sedaj še v Kanadi, ti so jih pozdravljali ne z »Z bogom«, ampak »Na svidenje«.

Pri slovesu v Wellandu, katerega se je udeležilo 3000 ljudi, je govoril znani

prijatelj Jugoslavije major kanadske vojske Johns ki je nazval, burno pozdravljen. FLRJ kot nosilko svobode.

Gibanje jugoslovanskih izseljencev za povratek v domovino je izzvalo največje zanimanje kanadske javnosti. Kanadski reakcionarni krogi so poskušali vse, da bi uničili to gibanje. Med drugim so se posluževali klevet in laži, da bodo uporabili tiste, ki se vračajo v domovino, kot peto kolono proti Kanadi, v teh prizadevanjih pa so doživeli kanadski reakcionarni popoln poraz. Člani vlade so dali v kanadskem parlamentu izjave, s katerimi so demantirali te lažne trditve, izseljenci pa so odločno izjavili: Gremo v Titovo Jugoslavijo, ker je tam več svobode in boljša bodočnost za delovno ljudstvo.

Samo za razne dragocene stroje, ki jih nosijo s seboj, da bi tako pripomogli k izgradnji nove Jugoslavije, so izdali 1.200.000 dolarjev.

Do konca tega leta se bosta skupini iz Kanade v Jugoslavijo še dve skupini naših izseljencev, poleg nekaj sto izseljencev, ki bodo prišli posamično.

Ferenc Nagy je vzdrževal zvezo z mednarodnimi reakcionarji v Washingtonu in Švici

Budimpešta, 2. junija. Dopisnik Tanjuga poroča: v objavljenem delu preiskovalnega zapisa o zadevi zarotnika Bele Kovacza navaja madžarska brojavna agencija, da je bivši šef vojaške sekcije stranke malih posestnikov Pal Jacko izjavil, da je bil v januarju t. l. po odkritju zarote sestanev in navzočnosti Ferenc Nagyja, Bele Kovacza, Bele Varge, Ictvana Baloga in Imre Oltvanyja.

Na tem sestanku je Kalamana Salata na poziv Ferenc Nagyja pojasnil sodelovanje raznih osebnosti stranke malih posestnikov v zaroti. Ob tej priliki se je Salata obrnil proti Ferencu Nagyju in rekel: »Tudi ti si vedel o naši organizaciji.« Na to je Nagy pritrdilno odgovoril. Ob isti priliki je Salata izjavil, da je zarotniška »madžarska koalicija« na-

pravila Ferenc Nagyja za predsednika vlade.

Dula Salata, brat Kalamana Salate, ki je na begu, je pripovedoval, da je Kalamana izjavil Ferencu Nagyju naslednje: »Svojo hčerko si poslal v Švico, sina pa pošiljaš v Washington. Svojo družino hočeš rešiti in hočeš, da mi odgovorjamo za vse, čeprav veš, da smo vse storili in delamo po tvojem navodilu.« Ferenc Nagy je nato odgovoril, da odhaja sin v Ameriko zato, da vzpostavi zvezo s Taborom Ekhartom. Po prvem uradnem komuniqueju o odkritju zarote se je v januarju Kalamana Salata sestel s Ferencem Nagyjem. Svojemu bratu Duli je na tem sestanku rekel: »Prevarili so me, toda obljuba me ne veže več, da molčim; ko pridem pred sodišče, bom priznal, da sem vsa navodila dobil od Ferenc Nagyja.«

Celovski škof obsoja borbo za pravice koroških Slovencev in podpira klevetniško propagando prebeglih vojnih zločincev

»Slovenski vestnik«, glasilo OF za Sloven. Koroško, piše, da je celovski škof te dni razposlal po slovenskih dekanijah oster ukor na vse duhovnike, ki so podpisali spomenico za prikličitev k matičnemu narodu. V svoji okrožnici imenuje škof ta postopek narodno zavednih duhovnikov »zalosten pojav v svoji škofiji in pregrešek proti cerkveni avtoriteti«. V okrožnici je še posebej poudarjeno, naj se slovenski duhovniki v bodoče vzdržijo vsakega vmešavanja v politične zadeve.

»Slovenski vestnik« komentira okrožnico celovskega škofa in nadaljuje:

Pri tem se nehoti vprašamo, ali velja ta zapoved samo za zavedne slovenske duhovnike, ali tudi za tiste duhovnike, ki so se svojem narodu izneverili. Če naj velja to pravilo za vse enako, potem ne moremo razumeti, kako je mogoče, da župnik Komar iz Galicije popolnoma nemoteno opravlja svojo protinarodno in protijugoslovansko propagando.

V Smarjeti v Rožu, pri Mariji na Otoku 29. oktobra 1946, na Rebeci 10. aprila 1947 in na cerkvenem shodu 3. maja 1947 v Zitari vasi je vso svojo pridigo posvetil neosnovanim in lažnim izpadom proti novi Jugoslaviji. Posebno zadnja pridiga v Zitari vasi

je bila ena sama kleveta Titove Jugoslavije, ki jo je imenoval »državo krvavih morilcev«, bralce »Slovenskega vestnika« pa je enostavno izobčil iz cerkvenega občestva. Zanimivo je tudi to, da ta vneti branilec vere nikdar ne omenja žrtev fašizma.

V Zitari vasi je gospod Komar, ki trdi, da uživa vso naklonjenost svojih višjih cerkvenih predstojnikov, v polurni pridigi žalil najgloblja čustva slovenskega ljudstva. Ljudje so majali z glavami in si niso bili na jasnem, ali so v cerkvi ali pa poslušajo izvajanja bivšega funkcionarja »Heimatbunda«.

Posebnost gospoda Komarja je v tem, da se čuti poklicanega za veliko širši delokrog, kakor pa je njegova fara. Ni izključeno, da je prišel do tega prepričanja po ukazu »strogo nepolitičnega« škofijskega ordinariata. Skoraj ni pogreba daleč naokoli, na katerem bi se ne pojavil gospod Komar s svojim političnim govorom. Zanimivo je tudi, da gospod Komar uživa vso naklonjenost bivše nacistične, sedaj nastavljen pri zasedbeni oblasti v Velikovu, ki mu je izposlovala novo motorno vozilo.

Ali naj bo to tista »nepolitičnost«, ki jo tako kategorično zahteva celovski škofijski ordinariat?

Prva izjava novega madžarskega ministrskega predsednika

Budimpešta, 2. junija (Tass). Ob priliki »dneva granicarjev« je bila včeraj na trgu »Junakov« parada granicarskih oddelkov. Prisotna je bila delegacija sovjetskih častnikov, načelnik jugoslovanske vojaške misije v Budimpešti, francoski vojaški ataše, delegacija jugoslovanskih granicarjev in delegacija romunskih častnikov, ki je na obisku v Budimpešti.

Ministrski predsednik in minister za narodno obrambo Lajos Dinjas je v svrhu govora dejal: »Hočemo živeti v miru z našimi sosedi in vsemi demokratičnimi narodi sveta. Želimo miroljubnega sodelovanja z vsemi veseljami — ZDA, in Britanijo, posebno pa z našo sosedo Sovjetsko zvezo, ki je za ceno velikih človeških in materialnih žrtev omogočila,

da smo zopet dobili svobodo in postavili temelje za reorganizacijo ljudske armade, skladno z načeli iz leta 1948.

Madžarska demokracija, je nadaljeval ministrski predsednik, ki koraka po ravni in odprti poti ni dosegla svojih velikih ciljev z goljufljo ali političnimi intrigami. Okrepiti hoče demokratični režim, zavrovati obnovo in dvigniti življenjski standard delovnega ljudstva skladno s triletnim planom. Našega napredka ni v zadnjih mesecih prekinila nobena kriza. Mir in red vladata pri nas. Nemir je opaziti samo v taboru zarotnikov, dobičkarjev in reacionarjev. Toda madžarska demokracija je že dovolj močna, da izloči svoje sovražnike iz svojih vrst. Z nami ali proti nam, to je vprašanje.

Italijansko delovno ljudstvo protestira proti sestavi demokršćanske vlade

Rim, 2. junija. Tass poroča: Po poročilih tiska se nadalje protestirajo po vsej Italiji zaradi sestave nove vlade brez udeležbe delavskih strank. Na zborovanjih in podjetjih izdajajo delavci protestne resolucije, v katerih obsojajo protiljudske manevre vodstva kršćansko-demokratske stranke. Na teh zborovanjih in demonstracijah sodelujejo tudi katoliški delavci.

Velika protestna zborovanja so bila v ladjedelnih »Naval Meccanica«, »Pozzuoli« in »Ansaldo« v Neaplju. Delavci iz industrijskega področja Terni so prenehali z delom v znamenje protesta. Železničarji Genove in delovno ljudstvo Savone in Sestre so izdali resolucijo, v kateri obsojajo vlado reakcije, ustvarjeno z De Gasperijevimi manevri.

Listi potrjujejo, da notranje ministrstvo mobilizira policijo »za vsak primer«. V Rimu in Milanu so okrepili policijske oddelke, ki patrolirajo ponoči v središču in predmestjih.

List »Avanti«, glasilo socialistične stranke, piše v komentarju o rešitvi vladne krize naslednje:

»Tik pred obletnico proglasitve republike v Italiji je De Gasperi poklonil deželi v dar nesložno in pristransko vlado. De Gasperi je tako vsilil deželni mrtvo vlado manjšine na škodo svojemu lastnemu ugledu in s tem stavil na kocko notranji mir in stabilnost lire. Vsem, ki so še dvomili, je De Gasperi pokazal, da že dolgo računa z zunanjo in notranjo reakcijo ter pri tem žrtvuje enotnost ljudskih sil.

Vsi poskušajo, da bi opravičili De Gasperijevo pustolovščino, so izpod kritike zaradi naslednjih neizpodbitnih dejstev:

Vlada je obstojala in ni bila v ustavodajni skupščini nikdar v manjšini, tako da je bil De Gasperi prisiljen zateči se v parlamentarno krizo. V skupščini je večina 470 glasov: kršćansko-demokratska stranka se lahko postavi na čelo tej večini, kadar hoče, pod pogojem, da imenuje predsednika ministrskega sveta, ki bi imel zaupanje v tej večini in ki bi bil zmožen voditi jo.

Nitti, ki so ga predlagali za kandidata, ker ni bilo primerne predstavnika kršćansko-demokratske stranke, bi lahko sestavil vlado v 24 urah, če bi De Gasperi to hotel. Končno je vlado z republikansko večino lahko sestaviti ka-

dar koli, če opustimo predsodke do komunistov, ki so zelo prispevali za osvojitve dežele in ustanovitve republike in ki predstavljajo široke kroge javnega mnenja, s katerimi demokracija mora računati.

De Gasperi je vsilil Italiji vlado manjšine

Demokratične množice demonstrirajo proti novi vladi

Italijanske demokratične množice odločno protestirajo proti novi De Gasperijevi vladi, v kateri niso udeleženi zastopniki demokratičnih strank. Včeraj je prišlo v Milanu do številnih demonstracij, ki so se jih udeležile velike množice ljudstva. Na mitingih so izglasovali resolucije, ki so jih podpisovali komunisti, socialisti, pa tudi kršćanski demokrati. Saragatovi socialisti, republikanci in akcionisti ter zastopniki delavskih organizacij in italijanskih partizanov. Zaradi tega De Gasperijevega koraka so poslali predsedniku republike več protestnih brojavk.

Italijanska vojska in policija sta v stalni pripravljenosti. »Avanti« piše, da »smo pred pravo splošno mobilizacijo policije«. Služba javne varnosti in vojaške sile v nekaterih vojašnicah so oborožene. Nekateri poveljniki so izdali oficirjem in vojakom navodila, naj v primeru potrebe najprej streljajo v zrak, nato pa naj nastopijo tudi ostreje. V Milanu straži policija prostore kršćansko-demokratske lista »Popolo« in glasila katoliške akcije »Italia« ter sedež kršćansko-demokratske in Saragatove stranke.

Ostra kritika naprednega tiska

Glasilo socialistične stranke »Avanti« z ogorčenjem poudarja, da bo treba to vlado zrušiti in poziva ustavodajno skupščino, naj ji izglasuje nezaupnico. List piše: »De Gasperi je prevzel odgovornost, da se vsilil državi z vlado manjšine, ki je mrtvorjen otrok in ki nima zaupanja ljudstva in tudi ne nikakega ugleda. Ta vlada ogroža notranji red in stabilnost italijanske valute.«

»Momento« poudarja, da je De Gasperi napravil napako, ker se je odločno naglil na desno.

Truman predlaga šestmesečno vojaško službo

Washington, 2. junija. Reuter poroča, da je predsednik Truman izjavil, da bo morala opraviti ameriška mladina šestmesečno vojaško službo. Posebna komisija je že izdelala tozadevni načrt, ki bo kmalu predložen v odobritev. Načrt določa, da bodo vpoklicali vsako leto 200.000 do 750.000 mladeničev na šestmesečno urjenje, nakar si bo moral vsak izbrati ono vrsto orožja, v katerem se bo izpopolnil ali pa bo moral ostati v vojaški službi še šest mesecev. Stroški za to urjenje bodo znašali 1750 milijonov dolarjev letno.

Jugoslavija je izločila Belgijo iz nadaljnjega tekmovanja za Dawisov pokal

Bruxelles, 2. jun. Agencija France Presse poroča: Teniška ekipa Jugoslavije je izločila Belgijo iz nadaljnjega tekmovanja za Dawisov pokal. Jugoslovanska reprezentanca, ki je včeraj vodila z 2:1, je danes povišala rezultat na 4:1. Mitič je premagal Gilhenda s 6:0, 6:3, 6:4; Palada pa Washerja s 6:3, 6:2 in 6:0.

Proces proti ustaškim zločincem v Zagrebu Maček je poizkušal rešiti ustaše in nemško okupacijo zamenjati z angloameriško

je izjavil obtoženi ustaški minister Alajbegovič

V nadaljevanju zaslišenja obtoženega bivšega finančnega ministra NDH in ustaškega poslanika v Berlinu dr. Koška je postavil predsednik sodišča Poldrugac obtoženo vprašanje o njegovi vlogi v NDH. Pod težo dokazov je obtoženec po kratkem oklevanju odgovoril na vprašanje, ali je bil eden izmed najvažnejših ustaških ljudi:

— V določenem pogledu vsekakor.

Obtoženi Košek je storil vse, da bi okrepil ustaške pozicije v borbi proti narodno osvobodilnemu gibanju. Za zvezo z Londonom, pravi, da je zvedel šele, ko je bila že čvrsto vzpostavljena.

Nemci so delali kombinacije z Mačkom od 10. aprila 1941

Obtoženi Košek je izpovedal, da je bil pred vojno v okviru sporazuma Maček-Cvetković imenovan za generalnega direktorja Narodne banke. Maček ga je spravljal na visoke položaje, ker mu je zaupal in ker je bila to »prometna tendenca« v Mačkovih politikah. V zvezi s tem je javni tožilec vprašal obtoženca:

— Maška so torej obiskovali visoki nemški oficirji?

— Da, v pozni jeseni 1941. To je bila prva stvar, to je bila kombinacija. Nemci so delali kombinacije z Mačkom že od 10. aprila.

— Ali je med ustaši stasoma, ko se je vojna razvijala, vedno bolj prevladovalo prepričanje, da je končno Maček tisti, ki bo reševal NDH?

— Da.

Javni tožilec Jakob Blažević vpraša potem obtoženca, ali bi lahko imenovali pušč tisto, kar so nameravali skriti ustaši in Nemci z ustanovitvijo skupne vlade. Obtoženec je nato odgovoril, da je to prav za prav »infarct«.

— Toda koga bi bilo prav za prav treba izigrati s tem tako imenovanim pušč, koga bi bilo treba preslepiti, zapeljati v zmotu, da bi ne videl, kaj se pri vsem tem dogaja?

— Ljudstvo.

— Kako?

— Tako, da bi fingirali neko demokracijo.

— Tako da bi fingirali nekakšno borbo med Paveličem in Mačkom, da bi Maček »strmoljavil« Paveliča, da bi se za vsem tem ne videl Nemci, da bi se zdelo, da je vržen fašizem?

— Da, to je razvidno iz vsega tega. Eno izmed vodilnih komponent je bilo preoblačenje uniform.

— Kdo naj bi se preoblekel?

— Ustaši v domobranca.

— In tako bi bilo vse likvidirano?

— To bi bila likvidacija.

— Kaj pa je bil ta pušč v resnici in kaj bi sledilo po njem?

— Nadaljevanje tistega, kar je bilo že prej.

— Mačkova klika poziva domobrance, naj ne mečejo proč orožja.

Obtoženi Košek je priznal, da so Maček in njegova klika razvili živahno aktivno propagando z različnimi letaki, pozivajoč ljudstvo, naj vstopa v domobrance.

— Koga so hoteli s to propagando podpreti, čigavo kožo in glavo so čuvali?

— Čuvali so svoje glave, režim in okupatorjeve glave.

Z letaki in propagando sta Maček in njegova klika sporočala ljudstvo, naj odložijo stik z ustaši, po drugi strani pa sta se pogajala za sestavo skupne vlade z ustaši in zločinci. To je tipična metoda dela vodstva HSS z Mačkom na čelu — lagati in varati ljudstvo, hkrati pa sodelovati s klavci, okupatorji in izdajalci vseh branž. Z letaki je mačkova klika napadala in klevetala narodno osvobodilno gibanje, odvrčala ljudstvo od poseganja v narodno osvobodilno borbo in ga pozivala v domobrance, ki so baje »prava hrvatska vojska«. Mačkovi so poskušali prepričati razsulo domobrancev in so zato pisali v svojih letakih: »Noben Hrvat, pa naj bo v kateri koli vojaški formaciji, ne bo nikoli vrzel orožja proč...« itd.

Javni tožilec je vprašal obtoženca, kaj pomeni tako pozivanje v trenutku, ko se Jugoslavija, z njo pa tudi Hrvatska že osvobaja in ko se okupator uničuje.

Zasliševanje obtoženega dr. Mehmeda Alajbegoviča, ustaškega ministra za zunanje zadeve

Potem se je začelo zasliševanje tretjega obtoženca dr. Mehmeda Alajbegoviča, ustaškega ministra za zunanje zadeve. V začetku je obtoženec izjavil, da se čuti delno krivega in se poskušal izmazati, češ da je dobil odgovorne položaje zato, ker je znal tuje jezike. Pred sodiščem se skuša predstaviti kot »navaden uradnik«, čeprav je imel važno vlogo v odposiljanju delavcev v Nemčijo na delo in v širjenju ustaške propagande. »Ne spominjam se več«, kako so ravnali s temi delavci v Nemčiji, prizna pa, da so jih pošiljali tja, »da bi se okrepil nemški vojni potencial«. Ustaši so se bili obvezali, da bodo poslali Nemcem 100.000 delavcev.

V času, ko je bil Alajbegovič minister za srbstvo, je odigral posebno mračno in izdajalsko vlogo zaradi tega, ker je varal in zavajal begunce-muslimane, za katere bi bil moral skrbeti. Obtoženec prizna, da je imelo ministrstvo za srbstvo poseben propagandni značaj in da je bila njegova naloga prikazati tem ljudem, da njihovega položaja niso krivi ustaši in okupatorji, »marveč partizani«.

Obtoženec tudi prizna, da je kot minister za zunanje zadeve podpiral ustaško propagando v Argentini ter poslal ondostna ustaška agentoma Valentinu in Preismanu celo svojo fotografijo v posvetilo. Obtoženec je izplačeval dotacije tudi poslancu HSS Horvatu, ki je delal »za zbliznanje Hrvatov in Slovencev«.

Ko je predsednik sodišča Poldrugac ugotovil, da so izplačevali ustaši denarno podporo za propagando nekemu Mačkoveму poslancu, vpraša obtoženca:

— Ali je moglo delo bivšega vodstva HSS v tem primeru nasprotovati delu ustašev?

— Ne.

Vsi elementi, ki so bili proti narodno-osvobodilnemu gibanju, naj bi se združili in sprejeli Angleže

Potem odgovarja obtoženec na vprašanja o povezovanju raznih izdajalskih klik iz vse dežele v trenutku, ko je Jugoslovanska armada uničevala zadnje ostanke okupatorja. Obtoženec pravi:

— Vem, da je neka skupina četnikov obiskala Paveliča.

— Kdaj je bilo to?

— Bilo je konec leta 1944, ali v začetku leta 1945.

— Zakaj pa so obiskali Paveliča?

Paveliča sem vprašal, ali drži dejstvo, da so bili pri njem četniški delegati. Odgovoril mi je, da so bili res pri njem. Pozneje sem zvedel od Andrije Artukoviča, da so bili to četniki, ki so se umaknili skupaj z Nemci.

Obtoženi Alajbegovič je nato pripovedoval, da je tudi slovenski izdajalec Rupnik ob koncu aprila 1945 sprožil iniciativo za stik s Paveličem. Poslal je delegacijo, v kateri je bil neki katoliški duhovnik in ki je prinesla Paveliču konkretne predloge za skupno organizirano akcijo proti Jugoslov. armadi.

— Kakšen je bil namen te povezanosti?

— Namen je bil, da bi se vsi elementi, ki so nasprotni narodnoosvobodilnemu gibanju strnili in na določenem sektorju počakali.

Ustaši in mačkovi so zahtevali, naj okupirajo našo deželo Američani

V zvezi s temi načrti za zbiranje izdajalskih zločincev je nastala ustaška spomenica, ki je bila poslana Američanom in katere namen je bil, »da bi potegnili NDH iz škripa, v katerem je bilac, kakor pravi obtoženec. Spomenico so sestavili šest ustaške propagande Ivo Bogda, ustaški minister Budak in obtoženi Alajbegovič.

— Ali je bila to ponudba drugemu gospodarju?

— Mielim, da je bila.

Združeni zločinski elementi v tej spomenici res zahtevajo novega gospodarja in pišejo: »Hkrati prosimo, da pride vaša vojska na naše državno področje, da bi olajšala to težko in pogubno stanje. S tem se postavljamo naše ljudstvo pod vašo silo z namenom razbijanja partizanskih sil.«

— Kaj pomeni ta zaščita? Ali je to sinonim za okupacijo?

— Seveda je.

To spomenico je poslal Maček preko ujetih ameriških letalcev. Ustaši so poleg tega računali, da se bodo z Mačkom in Stepinčevom pomočjo laže povezali z Angloameričani ter rešili sebe in NDH. Obtoženi Alajbegovič je naprosil v Paveličev imenu Stepinca, naj odide k Mačku in govori z njim. Maček je zahteval čas za posvetovanje s svojo kliko. Potem sta obiskala Mačka Moškov in Pavelič, ki je na seji vlade zahteval za Mačka 1000 cekinov.

Na predsednikovo vprašanje, zakaj je prav Košek postal ustaški poslanik v Berlinu, je obtoženi Alajbegovič odgovoril, da je bil Košek »nemški človek«. V zvezi s to izjavo je javni tožilec vprašal obtoženega Koška:

— Čujte, Košek, obtoženec pravi, da ste bili vi nemški človek, čigav človek pa je bil on?

— Vsi smo bili nemški ljudje.

Razprava se nadaljuje.

Občinstvo, ki je napolnilo razpravno dvorano, napeto sledi zaslišanju ustaških zločincev.

Sodba za špekulantske prekupčevalce s tujimi valutami

Ljubljana, 2. junija.

V soboto ponoči je bila pred okrajnim ljudskim sodiščem po tridnevni razpravi razglašena obsodba nad špekulanti in prekupčevalci s tujimi valutami in zlatom. Skupaj je bilo obsojenih 26 obtožencev. Stalni prekupčevalce je bil Hafner Stane, skladiščnik pri Gradisu, ki je od soobtožencev in nepoznatih dolenjskih kmetov nakupil več 100.000 lir, okrog 900 dolarjev in večje število zlatnikov. Od tega je prodal že 200.000 lir soobtoženemu Polančku Marjanu, pletilskemu mojštru iz Sv. Petra ceste, in Müllerju Viktorju, ki sta za ta denar tihotapila iz Italije razne predmete, tako evlilne rute, pletilne igle itd. Dalje je prodal obtoženemu Bahovecu Srečku, ki je vodil cvetličarno Roža v Franciščanski ulici, 57.000 lir in 27 zlatnikov, od njega pa je kupil 350 dolarjev, ki jih je prodal naprej soobtoženemu Pavliču Leopoldu, bivšemu trgovcu z elektromaterialom v Ljubljani. Bahovec je od osvoboditve dalje kupil od neznanih oseb tudi 150 dolarjev in 126 zlatnikov. S svojo ženo, soobtoženo Ba-

hovec Vladovito, sta za te lire kupovala v Italiji nageljne ter jih nato z velikim dobičkom prodajala v Ljubljani po 35 do 40 din kos. V času, ko je bilo nageljnov v Ljubljani zelo malo, sta dvignila ceno za 15 din pri kosu.

Ko so na oddelku za notranje zadeve odkrili Bahovecovo prekupčevanje z valutami, je njegova žena prikrlila vse zlatnike in lire. V preiskavi je pod težo dokazov priznala, da jih je mož po osvoboditvi nabavljala. Na razpravi pa je hotela na rafiniran način, izrabljajoč materinstvo, prepričati sodnike, da njeno priznanje ni resnično. Posluževala se je vseh načinov, samo da bi zavedla sodišče na napačno pot in se tako sama izognila zaleteni kazni. Tako je hotela od svoje bivše uslužbenke za sodišče izjaviti, od kod

so prihajali nageljni, da je šla sama iz službe, da so bili z njo v službi zelo dobri itd. ter ji je za protiuslugo ponudila nekaj živil.

Vsi ti obtoženci so prekupčevali s tujimi valutami in zlatom, da bi na lahek in hiter način veliko zaslužili. Med obtoženci pa so bili tudi taki, ki so kupili lire za svojo uporabo, kar jih pa ne opravičuje, da ne bi zato odgovarjali. Vendar je sodišče upoštevalo takratne razmere in jih zato milo kaznovalo.

Strogo pa so bili kaznovani Hafner Stane, ki je bil obsojen na 4 leta odvzema prostosti s prisilnim delom, Bahovec Srečko na 5 let odvzema prostosti s prisilnim delom, zaplembo 109 zlatnikov ter na 8 leta odvzema političnih in državljan-skih pravic, Polančko Marjan na 2 in pol leta odvzema prostosti s prisilnim delom ter na 1 leto odvzema političnih in državljan-skih pravic ter Müller Viktor na dve leti odvzema prostosti s prisilnim delom. Ostali obtoženci so dobili nižje kazni. Dva pa sta bila oproščena.

Društvo za kulturno sodelovanje Slovenije s Sovjetsko zvezo priredi v sredo, 4. junija, ob 6 zvečer v Mladinski (bivši frančiškanski) dvorani predavanje tov. M. Ogrina o zunanji politiki Sovjetske zveze.

Izid natečaja za izdelavo idejnih osnutkov poslopij (CK KPJ) in Predsedstva vlade FLRJ

Ob razpisu natečaja za izdelavo idejnih osnutkov za poslopija Centralnega komiteja KPJ in predsedstva vlade FLRJ je bila sestavljena strokovno-tehnična komisija, ki so jo sestavljali: predsednik Vladislav Ribnikar, predsednik komisije za kulturo in umetnost vlade FLRJ, podpredsednik arh. Brako Tučkorič, pomočnik gradbenega ministra FLRJ, tajnik arh. Bratislav Stojanovič, tajnik Zveze društva inženirjev in tehnikov Jugoslavije, člani: arh. Veljko Kauzlarič, upravnik Projektivnega zavoda gradbenega ministrstva LR Hrvatske, arh. Josip Sajsl, urbanist iz Zagreba, arh. Dominijan Sarajnik, direktor Projektivnega zavoda LR Slovenije, arh.

Nikolaj Bežek, urbanist iz Ljubljane, arh. Miodrag Nastasovič, pomočnik gradbenega ministra LR Srbije, arh. Bogdan Ignjatevič, namestnik Projektivnega zavoda ILO Beograd, arh. Nikola Dobrovič, direktor urbanističnega zavoda pri planski komisiji LR Srbije, inž. Djordje Lazarevič, tehnični ekspert pri predsedstvu vlade LR Srbije, Anton Augustinčič, kipar iz Zagreba, član Sveta narodov Ljudske skupščine FLRJ, Marijan Detoni, slikar iz Zagreba, Oto Bihalji, publicist iz Beograda, poročevalec arh. Mate Bajlon, šef Zveznega zavoda za projektiranje. Ta komisija je pregledala prispela dela in sprejela naslednji sklep:

I. Natečaj za poslopje Centralnega komiteja KPJ

1. Nobeno izmed prispelih del se ne nagradi s prvo nagrado;
2. tri druge nagrade po 150.000 din se podelijo naslednjim delom: delo avtorja: tehnična fakulteta Ljubljane, arh. Ravnihar; delo avtorjev: Urbanistični zavod pri planski komisiji LR Srbije — arh. Dobrovič, arh. Marinkovič, arh. Jeftanovič, arh. Minič, arh. Mandič in arh. Mirkovič; delo avtorjev: arh. Neven Segvič, arh. Drago Galin, arh. Branko Bon, kipar Ante Avgustinčič in slikar Franjo Šimunovič;
3. pet tretjih nagrad po 75.000 din se podelijo naslednjim delom: delo avtorjev: arh. Ulrich, inž. D. Perak, arh. Potočnjak, arh. Neumann in arh. Vasiljevič; delo avtorjev: Zvezni zavod za projektiranje — arh. Mate Bajlon, arh. Vera Čirkovič, arh. Vuko Bombardeli, arh. Jovan Tadič in arh. Saša Sedlar; delo avtorjev: arh. Vinko Glanz, arh. Stanislav Rohrmann in prof. Vladislav Pengov; delo avtorjev: Zveza gradbenih delavcev — arh. Bogovič, arh. Momčilovič, arh. Bogojčičeva, arh. Krunič, arh. Pertonič, stud. arh. Mileva Bogojčič; delo avtorjev: Lavoslav Horvat, arh. Mladen Kauzlarič, arh. Josip Sajsl in Ninko Sinkovič;
4. z zneskom 300.000 din, ki je bil

določen za prvo nagrado, se odkupi 10 naslednjih del, vsako po 30.000 din: delo avtorjev: arh. Vladimir Antonič, arh. Franjo Bahovec in arh. Božidar Tušek; delo avtorjev: arh. Zora Dumendžič in arh. Selimir Dumendžič; delo avtorjev: Projektivni zavod LR Srbije — arh. Aleksander Sekulič, arh. Isak Azriel, arh. Miroslav Josipović, arh. Dobrosav Pavlovič in arh. Ivan Stepanovič; delo avtorjev: Projektivni zavod Srbije — arh. Milan Prljevič, arh. Branislav Marinković, arh. Branko Krstič in arh. Mihailo Radovanović; delo avtorjev: arh. Ljudevit Gaj, arh. Bruno Milič, arh. Branko Tučkovič in arh. Josip Hil; delo avtorjev: Projektivni zavod LR Slovenije, podružnica Maribor — arh. Jaroslav Černigoj in arh. Milan Černigoj; delo avtorjev: arh. Edo Mihelc, arh. Miroslav Gregorič, slikar Didek, kipar František, gradbeni tehnik Nina Pukl, grad. teh. Nada Suštovič in inž. Danijel Srekar; delo avtorjev: Projektivni zavod Slovenije, Ljubljana, arh. Navinšek; delo avtorja: arh. Albini; delo avtorjev: arh. Boltar, arh. Turina in arh. Nikšič.

Vrstni red naštetih del pomeni tudi njihovo medsebojno razvrstitve.

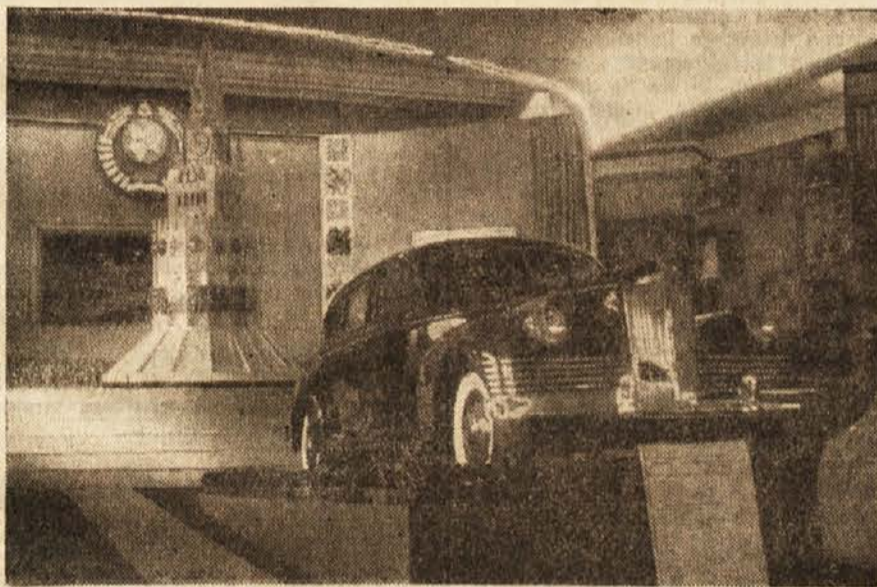
5. Delo avtorja inž. Marasoviča se odkupi izven konkurza za 30.000 din.

II. Natečaj za poslopje zvezne vlade FLRJ

1. Prva nagrada v znesku 350.000 dinarjev se podeli delu avtorjev: arh. Ulrich, arh. Potočnjak, arh. Neumann in arh. Perak;
2. tri druge nagrade po 150.000 din se podelijo naslednjim delom: delo avtorjev: kipar Avgustinčič, arh. Bon, arh. Galič, arh. Segvič, slikar Šimunovič, ing. Fröhlich, arh. Baldasar, prof. Baldasar, stud. Begovič, Djulij in Mešinger ter inž. Petrovič; delo avtorjev: Zveza gradbenih delavcev — arh. Milorad Macura, arh. Jožef Kortus, arh. Peter Anagnosti, arh. Ručica Gliš, stud. Dobrila Ivanovič, Ljiljana Petrovič, Sima Popović, Branko Strala, Dragoljub Macura, Ivanka Macura in Zdenka Živkovič; delo avtorjev: arh. Marjan Haberle, arh. Milan Tomičič, arh. Juraj Bertol, arh. Mila Poleti in arh. Galina Foldt;
3. pet tretjih nagrad po 75.000 din se podelijo naslednjim delom: delo avtorjev: arh. Bauer, arh. Ivo Zujevič, arh. A. Tomljenovič in kipar Kosta Radovani; delo avtorjev arh. K. Ostrogovič, arh. Marasovič in arh. B. Ostrogovič; delo avtorja: arh. Ravnihar; delo avtorjev: Projektivni zavod LR Srbije — arh. Belobrč, arh. Djokič, arh. Savkovič, arh. Stojkov in stud. Kopša Terpaljič; delo avtorjev: Zvezni zavod za projektiranje — arh. Branko Petričič, arh. Dimitrije Ujič, arh. Mate Bajlon, arh. Vuko Bombardeli, arh. Nikola Sercer, arh. Jovan Tadič, arh. Vera Čirkovič in arh. Branko Maksimovič;
4. po 30.000 din se odkupijo naslednja dela: delo avtorjev: arh. Vitič,

inž. Katunarič in arh. Nada Vitič; delo avtorjev: Projektivni zavod LR Srbije — arh. Prljevič, arh. Krstič, arh. Radovan in arh. Marinkovič; delo avtorja: arh. Zlokovič; delo avtorja: prof. Stričič (študija za urbanistično rešitev mesta).

Z ZAGREBSKEGA VELESEJMA

Od tujih držav, ki sodelujejo na Zagrebškem velesejmu, ima največji in najlepše urejen paviljon Sovjetska zveza.

»TEDEN MATERE IN OTROKA«

Organizacija, uspehi in pomanjkljivosti naših mladinskih okrevališč

Pred delokrog mladinskega skrbstva se je po osvoboditvi postavila obilica težkih rešljivih vprašanj. Leta protijudskih režimov in okupacije so zapustila težke posledice na zdravstvenem stanju otrok zlasti socialno šibkih slojev. Zato je ljudska oblast že v prvem letu po osvoboditvi posvetila pozornost temu vprašanju in v letu 1945 je Slovenija dobila prva mladinska okrevališča, ki nudijo zdravstveno zaščito socialno ogroženi mladini. Ministrstvo za socialno skrbstvo, ki upravlja te ustanove, je izbralo kraje z ugodnimi pogoji v najlepših predelih, ki so bili v starem redu nedostopni socialno šibkim slojem: v Gozd-Martuljku, Preddvoru in Ponikvah pri Dobrepolju.

Z začetku so bili v okrevališčih otroci — žrtve fašističnega terorja, ki so bili tudi v zdravstvenem pogledu najbolj prizadeti. V okrevališčih so dobili oskrbo tudi otroci iz ostalih republik in okolice Trsta, ki so potrebovali okrepitve v alpskem podnebju, in to 149 bosansko-hercegovskih, 50 srbskih in črnogorskih in 80 otrok iz Slovenskega Primorja. Zaradi ureditve nadaljnje oskrbe teh otrok — po večini popolnih sirot — se ni bilo mogoče držati samo zdravstvenih indikacij, pač pa smo morali misliti na socialni moment in jih oskrbovali v teh ustanovah do bolj smotrne ureditve tega vprašanja, ki je bilo rešeno v poletju 1946. z otvoritvijo mladinskih domov in delno kolonizacijo, pa tudi z vrnitvijo pogrešanih svojev.

V jeseni istega leta so bili dani pogoji za organizacijo okrevališč, ki služijo izključno zdravstveni zaščiti, t. j. oskrbujejo otroke do okrepitve, oziroma ozdravljenja. Izbrali okrevancev za sprejem v okrevališča vršijo na podlagi zdravniških utemeljitev socialno-zdravstveni odseki okrajnih ljudskih odborov na predlog socialnozdravstvenih svetov — pod kontrolo ministrstva.

Zdravnik, ki mu je od ministrstva za ljudsko zdravje poverjen zdravstveni nadzor okrevališča, določi dobo okrevanja po zdravstvenem stanju okrevancev. Pri večini traja 3 mesece. Tako bo v naših okrevališčih, ki lahko sprejmejo 306 otrok, deležnih okrevanja v enem letu približno 1200 otrok.

Napačno je te ustanove zamenjavati z zdravilišči ali zdravstvenimi kolonijami. Otroci z razvito boleznijo, zlasti z nalezljivimi boleznimi, ne spadajo v okrevališča, ki imajo le-ta namen, da se neodporen otrok, nagnjen k tuberkulozi, slabokrvni ali premalo hranjen okupi in izogne boleznim. Zdravstvene kolonije se ustanavljajo za šolsko mladino med šolskimi počitnicami, dočim so okrevališča stalne ustanove tudi za otroke predšolske dobe.

Da bi dosegli čim popolnejši učinek, sta okrevališči z alpskim podnebjem: Martuljek in Preddvor namenjeni predvsem k tuberkulozi nagnjenim otrokom, okrevališče v Ponikvah pa ostali bolelni mladini.

Z vzgojnega vidika se je moralo upoštevati tudi razdelitev po starostnih dobah in spolu. Zato je okrevališče Gozd-Martuljek namenjeno mladini obeh spolov od 7. do 10. leta, v Preddvoru, ki ima ločeni stavbi za dečke in deklice, mladini od 10. do 18. leta, v Ponikvah pa predšolskim otrokom od 3. do 7. leta in deklicam do 16. leta. Ker je med študentsko mladino precej bolehnih, je zanjo rezerviranih 10 mest v Preddvoru do druge, boljše rešitve.

V okrevališčih je torej glavni poudarek na zdravstvenem vprašanju, zato tu zdravstveno-higienično službo vodi medicinska (zaščitna) sestra — pod nadzorstvom zdravnika, ki opravlja štirinajstdnevne sistematične preglede ali pa, po potrebi, zdravniško službo v celoti. Mesečne specialne preglede opravljajo najbližji dispanzerji.

Zdravstveno-higienično službo delimo: 1. v zdravstveni nadzor (dnevni ambulantni, zdravniški, sistematični in specialni preglede); 2. zdravljenje (bolniška oskrba doma, v bolnici ali zdravilišču); 3. zdravstveno-prosvetno delo (predavanja otrokom in posebej osebju okrevališča); 4. nadzorstvo nad osebno higieno (otrok in osebja); 5. nadzorstvo nad splošno higieno v območju celotne ustanove.

V okrevališčih je posebna bolniška soba, za primere nalezljivih boleznih pa tudi izolirna.

Vzgoja v okrevališčih je šolska in izvenšolska. Vključevanje v šolo se ravna po zdravstvenem stanju okrevancev. V okrevališčih je reden šolski pouk v skrajšani obliki, da otroci ne pozabijo snovi in se po odhodu iz okrevališča lahko vključijo v odgovarjajoči razred. Poučujejo učitelji, dodeljeni od ministrstva za prosveto, ki istočasno dajejo pedagoške napotke nekvalificiranim vzgojiteljem — vodnikom otrok za čas izvenšolskega pouka. K vzgojnemu delu izvenšolskega pouka sodelujejo korepetitije predvsem ob času sprehodov, individualno, politično in kulturno-prosvetno vzgojo.

Celotno delo na tem področju nadzorujejo prosvetni odseki bližnjih okrajnih ljudskih odborov po navodilih ministrstva za prosveto.

Težične izvenšolske vzgoje je na pionirski organizaciji. Pionirji se vzgajajo k zavestni disciplini, medsebojnemu tovarištvu in pravičnemu odnosu do predpostavljenih. Kulturno-prosvetno delo skrbi za pestrost. Otroci se pripravljajo za samostojne prireditve, pišejo v stenčes, rišejo, modelirajo itd. Tekmovanje po pionirskih četah jih poživlja in podžiga k ustvarjalnemu delu. Tekmujejo v čistoti in redu, lepem vedenju, in v kolikor jim dopušča zdravstveno stanje, tudi v šolskih uspehih in fizikulturi. Sami pionirji so odgovorni za posamezne sektorje: za disciplino, higieno, kulturno-prosvetno delo itd. Nepravilnosti rešujejo sami v prisotnosti vzgojiteljev. S tem se navajajo na odgovornost in medsebojno spoštovanje. Največja kazen za prestopke je začasna izločitev iz kolektiva: spanje ali ležanje v postelji.

Prehrana je brez dvoma najvažnejši faktor za okrevanje. Otroci dobivajo dnevno 5 obrokov s posebnimi dodatki. Pri sestavi jedilnikov sodeluje medicinska sestra, potrjuje jih zdravnik, oba pa odgovarjata, da je hrana zadostna in okusna. Po potrebi dobivajo posamezniki tudi dietno hrano.

Dnevni red je tako razdeljen, da imajo otroci tudi dovolj počitka in gibanja

na svežem zraku. Imajo jutranjo telovadbo, dnevne sprehode in določene ure za igranje na igriščih okrevališča.

Dosedanji rezultati zgovorno pričajo, da je uspeh okrevališč zadovoljiv. Otroci pridobe v kratkem času na teži in rasti. Vendar pa so še težave in pomanjkljivosti. Najtežje vprašanje je pomanjkanje strokovnega kadra za izpolnitev zdravstvene službe in pedagoškega dela.

Pomanjkljivost, da v okrevališčih poleg medicinske sestri ni stalnega zdravnika-specialista in rentgenskega aparata, premagujemo s prevozom mladine do najbližjih zdravstvenih domov ali dispanzerjev. Zato je toliko bolj hvalevreden sklep sindikalne podružnice kliničnih bolnic, da bo enkrat mesečno nedeljski čas posvetila pregledu okrevancev. S tem bo zagotovljen pregled po specialistih, upravitvam pa prihranjeno precej truda in skrbi.

V ustanovah je potrebna tudi namestitve pedagoške vodje-strokovnjaka, ki bi živel stalno med otroki in namerjal njihovo vzgojo tudi izven šole. Vprašanje kvalificiranega pomožnega vzgojnega osebja bo rešeno z novimi kadri, ki jih usposablja ministrstvo za prosveto v posebnih tečajih.

Važno je poudariti dejstvo, da so otroci, ki prihajajo v okrevališča, često pomanjkljivo opremljeni z obleko, perilom in obutvijo. Tega vprašanja nikakor ne more reševati ministrstvo za socialno skrbstvo samo. Oskrba 1200 otrok letno s temi predmeti bi pomenila preveliko breme za državo, če pomislimo, da samo oskrbni stroški z rešitvijo znašajo mesečno preko 1200 dinarjev na okrevanec. Tudi če bi to zmogli, bi s tem marsikaj popri brežvestnost takih svojcev, ki nameroma pošljejo otroka brez opreme, četudi bi ga lahko opremili — češ, saj bo država poskrbela tudi za obleko. Da se izognemo takim nepravilnostim, ki škodujejo dejansko potrebnim, je naloga svojcev in okrajnih ljudskih odborov, da pri oddaji v okrevališča oskrbijo otrokom najnujnejše osebne potrebščine, brez katerih je izvajanje osnovnih zdravstvenih predpisov izključeno. Posamezniki in nekateri okrajni LO posvečajo tudi premalo pozornosti osebni čistoti, zdravstvenim izvidom in osebnim podatkom otrok pred oddajo v okrevališča. Nujno je potrebno dosledno izvajanje teh utemeljenih zahtev.

Prav tako so uprave okrevališč, pa tudi množične organizacije same premalo strelile za medsebojno organizirano sodelovanje. Uprave so premalo intenzivno strelile za vzpostavitvijo patronatov, pri množičnih organizacijah pa istočasno ni bilo pravega odziva. Patronati bi v marsičem olajšali delo okrevališč in jih dvignili na zadovoljivo stopnjo. Glavni odbor Rdečega križa in okrajni odbori Rdečega križa nudijo okrevališčem znatno podporo s približki v hrani in s sanitetnim materialom. Posnemanja vreden je primer organizacije AFZ Gozd-Martuljek, ki je za 8. marec t. l. obiskala bolehne otroke in jih razveselila s skromnimi darili. To je bilo v zadostneje ženam, otroci pa so občutili, da so to tovarišice, ki vlagajo vse trud, da bo življenje današnje mladine čim lepše. Naloga organizacij AFZ je, da s tem vprašanjem seznanijo vse svoje članstvo, in prav gotovo bodo naše žene pokazale razumevanje v taki meri, kakor doslej pri vseh vprašanjih mladinske zaščite.

Ta poziv velja tudi organizaciji LMS, saj se v teh ustanovah krepijo mladi bodoči kadri. Pionirji se bodo seznanili z nalogami in življenjem naše mladine neposredno od te mladine same.

Dosedanje izkušnje zgovorno kažejo, da se na osnovi sodelovanja ljudskih množic, ki prav gotovo iskreno žele, da bodo tudi naša okrevališča postala vzorne mladinske ustanove, ki bodo nudile otrokom vse pogoje za razvoj in ozdravljenje.

Bole Cila.

A. Ljapin:

O postopnem prehodu od socializma h komunizmu

(Nadaljevanje)

Prehod k višji fazi komunizma zahteva odstranitev preostankov kapitalizma v ekonomiki in zavesti ljudi. Preostanki kapitalizma v zavesti ljudi prihajajo do izraza v nesocialističnem odnosu do dela in do družbene lastnine, v postavljanju osebnih interesov nad skupne, v maloburžoaznem izenačenju, v prizadevanju, da se od državi čim manj, od nje pa dobi čim več itd. Ti preostanki ne morejo biti likvidirani sami po sebi, kar na lepem. Proti njim se je treba boriti, nenehno vzgajati v državljanih ZSSR socialistični odnos do dela, do družbene lastnine. Prehod h komunizmu zahteva popolno likvidacijo teh ostankov.

Lenin je pisal leta 1917, da zahteva višja faza komunizma študi ne sedanjost storilnost dela in ne sedanjega malomeščana, ki je sposoben »zaman«, nekako tako kakor lemenatarji Pomajlovskega, kvariti skladišča družbenega bogastva in zahtevati nemogoče« (Zbornik, zvezek XXI, stran 437). V razdobju postopnega prehoda od socializma h komunizmu dobi velikanski pomen komunistična vzgoja delovnega ljudstva.

Da se izkoreninijo stari predsodki in razvade, je potrebno sistematično uporno delo na izkoreninjenju pre-

ostankov kapitalizma v zavesti ljudi, potrebna je sistematična in ostra kritika leninizmu sovražnih ideologij, nenehna propaganda leninizma, dviganje kulturne in idejne ravni sovjetskih ljudi.

Komunizem se ne gradi elementarno, temveč zavestno, grade ga neposredno ljudske množice pod vodstvom Komunistične partije. Dviganje komunistične zavesti v množicah je izredno važen faktor v razvoju socialistične družbe h komunizmu. Komunistična vzgoja je glavno sredstvo v borbi za iztreljenje ostankov kapitalizma v zavesti ljudi in v razvoju komunističnega odnosa do dela, do družbene lastnine. Ta vzgoja pomaga krepiti odnose socialistične medsebojne pomoči delovnega ljudstva in bratskega sodelovanja med narodi ZSSR, vzgajati v ljudstvu čut sovjetskega patriotizma in pripravljenost boriti se do konca za zmago komunizma v naši deželi.

V nadaljnjem približevanju h komunizmu se bo neprestano dvigala stopnja sodelovanja ljudskih množic v državni in družbeni dejavnosti, še bolj se bo dvignila družbena inicijativa in semodejavnost. Še bolj se bodo razmahale ustvarjalne sile, sposobnosti in talenti ljudstva.

V pogojih socializma delo še ni postalo v polni meri glavna življenjska potreba človeka. Raven proizvodnih sil v socialistični družbi je taka, da je delo merilo za potrošnost.

V višjem stadiju komunizma, ko dosežejo proizvodne sile polni razcvet in izgine stara delitev dela — se spremeni delo v prvo življenjsko potrebo človeka. Ljudje se bodo privadili izpolnjevanju družbenih obveznosti ne da bi jih bilo treba siliti k temu, in brezplačno delo v skupno korist bo postalo kakor je rekel Lenin, splošen pojav.

Ena izmed osnovnih razlik med socializmom in komunizmom je način razdeljevanja družbenih proizvodov. Vodilno načelo socializma je: »Od vsakega po njegovih sposobnostih — vsakemu po njegovem delu.« Načelo socializma je v tem, da dela v socialistični družbi vsak po svojih sposobnostih in dobiva predmete potrošnje ne po svojih sposobnostih, temveč po tistem delu, ki ga je opravil za družbo.« (J. Stalin »Vprašanja leninizma«, stran 495).

V komunistični družbi, ko dosežejo proizvodne sile isto stopnjo, bo uveljavljeno načelo »Od vsakega po njegovih sposobnostih — vsakemu po njegovih potrebah.« Princip komunizma je v tem, da dela v komunistični družbi vsak po svojih sposobnostih in dobiva predmete potrošnje ne po tistem delu, ki ga je opravil, temveč po tistih potrebah kulturno razvitega človeka, ki jih ima.« (J. Stalin »Vprašanja leninizma«, stran 495).

Tovariš Stalin je poudarjal, da ne razume marksizem-leninizem pod enakostjo — izenačenje v pogledu osebnih potreb, temveč enako osvoboditev vsega delovnega ljudstva izpod izkoriščanja, enako odpravo za vse privatne lastnine sredstev za proizvodnjo, enako dolžnost vseh, da delajo po svojih sposobnostih in enako pravico dobivati za to plačilo po delu.

Marksistično-leninistično pojmovanje enakosti v komunistični družbi zahteva enako dolžnost vseh da delajo po svojih sposobnostih in enako pravico vseh delovnih ljudi, da dobivajo za to plačilo po svojih potrebah. Toda tudi pri polnem komunizmu potrebe ljudi ne bodo enake. Marksizem izhaja iz tega, da okus in potrebe ljudi niso in ne morejo biti enake in izenačene po kakovosti ali po količini niti v dobi socializma, niti v dobi komunizma.« (J. Stalin »Vprašanja leninizma«, stran 470).

Socialistično načelo razdeljevanja ima zelo važno vlogo v nadaljnjem razvoju socialistične družbe in postopnem prehodu h komunizmu. To načelo je zelo važna osnova socialistične proizvodnje in močna gibalna sila socialistične družbe. To načelo zagotavlja pravilno povezavo osebnih in družbenih interesov delovnega ljudstva, ustvarja materialno zainteresiranost slehernega delovnega človeka, vzpodbuja dviganje kvalifikacije delovnih ljudi, pospešuje razvoj proizvodnih sil družbe, krepi socialistično gospodarstvo.

Zato torej je treba dosledno in do kraja uveljavljati socialistično načelo o razdeljevanju po količini in kako-

stvi dela, odločno iztreljati izenačenje v plačilu za delo. Čim bolj in popolneje se uveljavlja to načelo, tem uspešneje se razvija socialistično gospodarstvo na poti h komunizmu.

Novi petletni načrt določa za večje vzpodbujanje delovnega ljudstva vrsto zelo važnih ukrepov v pogleduboljšanja sistema plačevanja dela: široko uporabo progresivno storilnega plačila, zvišanja premij in zaslužku delavcev in nameščencev za izpolnitev in prekoračenje proizvodnih nalog, okrepitev in dviganje vloge delovnega dne v razdeljevanju kolhoznih dohodkov razširjenje individualnega in skupinskega zaslužka v kolhozih kakor tudi široka uporaba dodatnega plačila za večje pridelitev in za zvišanje produktivnosti v živinoreji. Vsi ti ukrepi so usmerjeni k nadaljnji krepitvi socialističnega načela o razdeljevanju po delu kot najvažnejšega pogoja za prehod od socializma h komunizmu.

Socialistično načelo o razdeljevanju po delu pomeni, da je merilo za odnose med družbo in njenimi člani delo; toda to delo se ne sme računati neposredno v delovnem času, kajti v prvi fazi komunizma je še ohranjena razlika med delom delavca in kolhozniaka, med umstvenim in fizičnim delom, med kvalificiranim in nekvalificiranim delom. Evidenca dela je v pogojih socializma možna samo v denarni obliki na osnovi zakona o vrednosti. Sovjetska država zavestno uporablja zakon o vrednosti v spremenjeni obliki, v interesu krepitve in razvoja socialistične proizvodnje.

(Nadaljevanje sledi.)

Klement Gottwald o odnosih med Čehi in Slovaki IZPOLNITEV DVELETNEGA GOSPODARSKEGA NAČRTA BO UTRDILA DRŽAVNO ENOTNOST ČEŠKOSLOVAŠKE

Praga, 2. junija. Dopsnik Tanjuga poroča: »Rude Pravice« prinaša izjavo predsednika češkoslovaške vlade Klementa Gottwalda, ki jo je dal skupini slovaških novinarjev, ki so obiskali češko ozemlje.

O odnosih med Čehi in Slovaki je predsednik Gottwald izjavil: Vprašanje odnosov med Čehi in Slovaki in njihove nadaljnjše ureditve je enostavno in jasno, toda ob pogoju, da se med Čehi preneha razpravljati o tem, ali so Slovaki samostojen narod ali ne, na Slovaškem pa je treba razčistiti vprašanje češkoslovaške enotnosti in Slovaki se morajo zavedati, da sta res dva naroda, da pa želimo živeti v eni državi — Češkoslovaški republiki.

Gottwald je rekel, da je potrebno izkoreniniti ideološke, politične, in če bo potreba, tudi administrativne ostanke separatističnih teženj Hlinkove ljudske stranke v Slovaki, ker postavljajo vprašanje enotnosti Češkoslovaške republike.

Na vprašanje, kaj je treba storiti, da bi se enotnost Češkoslovaške utrdira in bi se odnosi med Čehi in Slovaki stalno izboljševali, je predsednik vlade odgovoril, da se mora Slovaška izenačiti s Češko in Moravsko gospodarsko,

o čemer govori tudi dveletni gospodarski načrt. Zato pomeni delati za zblizanje med Čehi in Slovaki in za utrditve državne enotnosti, tudi delati za izpolnitev dveletnega gospodarskega načrta.

Predsednik je odgovarjal na vprašanja novinarjev in rekel, da je današnje število političnih strank na Češkem in Slovaškem zadostno, da lahko zastopa različne politične, skupinske, stanovske in druge interese in da nove stranke niso potrebne. S slovaškega stališča ne bi bilo smotno ustvarjati vsedrjavne stranke. Vodstvo teh strank bi bilo v Pragi in njihov obstoj bi vodil vodo na mlin separatistov.

Nepobitna so dejstva, da se je separatistično gibanje, ki je navezano na imena Djurčanskega, Sidora in drugih, vgnezdilo v demokratsko stranko in da mu je uspelo zlorabiti legalno opozicijsko stranke v tem smislu, da so prišli njegovi pripadniki spet na pomembna mesta v slovaški narodni upravi, kjer preučujejo v gospodarstvu in finančah proces konsolidacije na Slovaškem.

Gottwald je nato poudaril, da je svoboda veroizpovedi v republiki zagotovljena. O katoliški veri in o katolicizmu na Slovaškem sploh je predsednik med drugim izjavil:

Na Slovaškem smo dovolili ukrepe,

ki jih zlorabljajo za rušilno protidržavno delovanje. Na Slovaškem je postala navada razumeti pod izrazom katoliški zagovornika puča, pod katoliškim pravom pa pravo pučarskih separatistov. Truditi se moramo, da onemogočimo na Slovaškem povezanost verskih in političnih vprašanj, kakor nam je to uspelo na Češkem.

Češka duhovščina je zavzela pozitivno stališče nasproti republiki. Slovaška duhovščina, ki se je opirala na separatizem, je zavzela pozitivno stališče nasproti »slovaški državi«, nasproti novi Češkoslovaški republiki pa je zavzela do sedaj negativno stališče. Glavna krivdica za to pa nosijo slovaški škofje, v nobenem primeru pa ne nižja duhovščina oziroma vsaj ne večina te duhovščine.

Na koncu razgovora je predsednik poudaril, da delovanje protidržavnih elementov na Slovaškem ni treba jemati kot splošnega, ker še daleč ne predstavljajo take sile, kakor bi to izgledalo površnemu opazovalcu. Nasprotno, slovaško ljudstvo bi lahko bilo s svojim delom in visoko delovno moralno večkrat za vzgled češkemu ljudstvu pri izvajanju dveletnega načrta. Prav te pozitivne okoliščine bi moral poudariti češki tisk v interesu konsolidacije države.

SEJA KONTROLNEGA SVETA ZA AVSTRIJO

Položaj delovnega ljudstva v Avstriji je slabši kot pred dvema letoma

Dunaj, 2. junija (Tass). 29. maja je imel zavezniški svet za Avstrijo svojo 50. sejo. Po zanesljivih poročilih je Svet odobril številna pisma, ki jih je izvršni odbor poslal avstrijskemu ministrskemu predsedniku v imenu zavezniškega sveta.

Izvršni odbor je obvestil avstrijsko vlado, da je prepovedano izdajati polne liste in vizume avstrijskim državljanom, ki so bili popisani na osnovi zakona o nacional-socialistih. V odgovor na pismo ministrskega predsednika glede na oborožitev avstrijske policije in orožništva je izvršni odbor sporočil, da je to vprašanje proučila zavezniška komisija in poudaril, da je za vzdrževanje reda v Avstriji predvsem odgovorna avstrijska vlada.

Zavezniški svet je nato odobril šest zakonov avstrijske vlade, v katerih zakon o poštnih pristojbinah in zakon o razveljavi nemških jurističnih pravil. V diskusiji o zakonu in industrijskih svetih so predstavniki ni mogli pristati na ta zakon in predlagal, da bi ga izpremenili, ker popolnoma izključuje avstrijsko sindikalno federacijo in industrijske sindikate iz vodstva industrijskih svetov. Po predloženem osnutku zakona bi se industrijski sveti spremenili iz javnih organizacij v enostaven privesek državnega aparata, ker bi bili podrejeni enemu izmed ministrstev. S tem zakonom krši načelo o demokratizaciji države.

Ministrski predsednik Fiegl je predstavil zavezniškemu svetu delegacijo avstrijske sindikalne federacije, ki je predložila svoje zahteve. Predsednik sindikalne federacije Böhm je pojasnil na sestanku pismene zahteve, ki so bile

zavezniški komisiji predložene že poprej. Britanski predstavnik general Steel je opozoril Böhma na njegovo nedopustno trditve, da je položaj delovnega ljudstva v Avstriji sedaj slabši kot pred dvema letoma.

Visoki komisar ZSSR v Avstriji generalpolkovnik Kurasov je nato vprašal delegacijo o ukrepih, ki jih je avstrijska vlada že podvzela za realizacijo sindikalnih predlogov in kako avstrijska vlada izvaja sklep zavezniškega sveta z dne 14. julija 1946 o osnovnih načelih avstrijske politike plač.

Zavezniški svet je potrdil prejem memoranduma in izjav sindikalne delegacije in jih predložil izvršnemu odboru v proučitev.

Nato je zavezniški svet razpravljal o vprašanju medzavezniške verifikacije letalske razorožitve Avstrije, o ustanovitvi odsoda za civilno letalstvo pri avstrijski vladi in o ustanovitvi letališč za avstrijsko civilno letalstvo. Ta vprašanja so izzvala živahno debato. Sovjetski predstavnik se je kot poprej boril za čimprejšnjo rešitev omenjenih vprašanj. Toda želja sovjetskega predstavnika, da se zajamči čimprejšnja pozitivna rešitev, je zadela na odpor nekaterih članov zavezniškega sveta. Poudariti je treba, da je bila zaradi zahteve ameriškega predstavnika rešitev problemov, ki se nanašajo na letalsko razorožitev Avstrije, zopet odložena.

Zaradi ponovnih nesoglasij, ki so se pokazala na seji zavezniškega sveta med razpravo o teh vprašanjih, ni bil sprejet noben definitiven sklep.

Prihodnja seja zavezniškega sveta je določena za 13. junij 1947.

Dopisi „Ljudski pravici“

Delo II. revirske mladinske delovne brigade »Tončke Čeč« iz Trbovelj

Naša II. revirska mladinska delovna brigada »Tončke Čeč« je zaposlena pri gradnji nasipa za Savski most, ki ga gradi mladina v Slavonkem Samcu. Brigada je združena, kot je bila takrat, ko je odšla iz revirjev, razen 39 mladincev, ki so odšli v razne tečaje, kjer bodo izpopolnili svoje znanje.

Naj navedemo nekaj števil, ki prikazujejo naše delo pri gradnji omenjenega nasipa.

16. t. m. je delala naša brigada v četrti nočni izmeni od 0.30 do 6.30. Delalo je 124 mladincev. Naložili smo 244 kub. metrov zemlje, jo iztovorili in ogradili v nasip. Pripominjam še, da smo morali 206 m³ te naložene zemlje šele nakopati in jo še enkrat premetati, preden smo jo lahko naložili. Da smo nato tvorjeno zemljo lahko ogradili v nasip, smo jo morali prepeljati s samokolnicami.

Mladinci smo ponosni, da lahko gradimo progno Samac-Sarajevo, pri delu bomo pokazali še lepše rezultate.

S Titom v petletko!
Mladinec II. revirske MDB »Tončke Čeč« Krautberger Ivan

ST. PETER NA KRASU. — Gojenci mladinskega doma St. Peter na Krasu so ob priliki pete obletnice smrti narodnega heroja Toneta Tomšiča, katerega ime nosi njihov dom, priredili interno proslavo.

KOPER, ISTRA. — Pretekli četrtek so se v dvorani Ljudskega doma v Kopru zbrali bivši politični preganjanci z namenom, da ustanovijo udruženje, ki bo ščitilo njihove interese in jim nudilo moralno in materialno pomoč.

ANKARAN — VALDOLTRA, ISTRA. Na sestanku krajevnega združenega odbora so člani sklenili, da bodo tudi tu ustanovili združenje, kateri bodo tukajšnji kmetje oddajali svoje prideleke. Sedaj so na vrsti češnje in grah. Ta združenja bo v teku dneva oddajala nabrano količino pridelkov Okrajni zadrugi v Kopru. Tako bo našemu poljedelcu mnogo prihranjeno na času, zlasti, ker je sedaj preobložen z delom zaradi pozne pomladi. Zdruga bo začela poslovati v najkrajšem času.

TOLMIN. — Na predvečer rojstnega dne maršala Tita je priredil fizikalni aktiv gimnazije v Tolminu partizansko igro »Mladi aktivisti«. Izkupček te prireditve je znašal 19.000 lir, od katerih je fizikalni aktiv te gimnazije daroval 10.000 lir za gradnjo proge Samac-Sarajevo.

LJUBLJANA. — S terena V — Večna pot smo prejeli dopis v zvezi s sodbo v procesu proti bivšim članom MLO v Kranju. Dopsnik, podpisan s kratkimi S. K. odobrava pravično sodbo in končuje z besedami: »Za taka dejanja ni nobena kazen previsoka.«

PREVALJE. — Uslužbenec okrajnega LO na Prevaljah so pred dnevi zaključili strokovno politični tečaj, ki je trajal 3 mesece.

Rudniki v provinci Sachsen-Anhalt bodo podržavljeni

Berlin, 2. jun. (Tass). Dopsnik lista »Neues Deutschland« poroča iz Halleja, da je 30. maja Landtag federalne dežele Sachsen-Anhalt v sovjetski okupacijski coni sprejel sklep o nacionalizaciji rudnikov.

Na zasedanju Landtaga so bili ob sprejemu tega sklepa prisotni delegati mednarodne konference rudarjev britanske, ameriške in sovjetske okupacijske cone, ki so na svojih številnih sestankih zahtevali nacionalizacijo rudnikov.

Po sklepu Landtaga bodo nacionalizirana vsa rudniška podjetja v Sachsen-Anhaltu, ki proizvajajo črni in rjavi premog, rude, sol, pepeliko in brikete. Nacionalizacija rudnikov in rudnih ležišč, ki so bila last vojnih zločincev in aktivnih hitlerjancev, se bo izvršila brez kompenzacije, dočim pa bodo lastniki, ki se niso kompromitirali, prejeli primerno odškodnino. Največja podjetja v Sachsen-Anhaltu so last Farbenindustrie in Flickovih koncernov. Landtag je sprejel opisani sklep soglasno.

Vremenska napoved za torek 3. junija: Jasno, zelo vroče. Popoldne nagnenje k manjšim krajevnim nevihtam.

V. redno zasedanje Mestnega ljudskega odbora Celje

bo 5. junija t. l. ob 8. uri zjutraj v mali dvorani doma OF v Celju.

Dnevni red je naslednji:

- I. Uvodni del
1. Otvoritev in pozdrav.
2. Volitev verifikacijske komisije.
3. Poročilo verifikacijske komisije.
4. Volitev delovnega predsedstva.
5. Volitev dveh zapisnikov.
6. Volitev dveh overovalteljev zapisnika.
II. Delovni del.
1. Gospodarsko politični referat z diskusijo.
2. Tajniško poročilo.
3. Proračun za leto 1947.
4. Sprejem odločb in uredb.
5. Razpis volitev v Mestni ljudski odbor.
6. Dopolnilne volitve sodnikov protinikov.
7. Zaključna beseda.

Naročite „Turizem in gostinstvo“
Obsrega 84 strani, prinaša strokovne članke in slike.
Naročnina za 8 št. (maj-dec.) Din 100
Naročila na naslov:
Ljubljana, Beethovnova 18

Dne 31. maja 1947 ob pol dvanajsti uri je težka prometna nesreča pretrgala nit življenja požrtvovalnemu borcu za pravice malega človeka, iskrenemu tovarišu

LUDVIKU KORDIŠU

poročniku KNOJ-a, članu Komunistične partije Slovenije
Požrtvovalnemu tovarišu, ki je žrtvoval vse svoje sile za dobrot delovnega ljudstva, ohranimo časten in trajen spomin!
Slov. Konjice, 31. maja 1947.

OKRAJNI KOMITET KPS SLOVENSKE KONJICE

OBVESTILA

DNEVNE VESTI

Ministrstvo za delo LRS sporoča: V četrtek 5. t. m. se dela normalno.

Ze danes opozarjamo na vokalni koncert, ki ga bo izvajal sindikalni pevski zbor Glasbene Matice iz Ptujja pod vodstvom zborovodje Josipa Gregorca v ponedeljek 9. junija v filharmonični dvorani ob 20.30. Spored vsega slovenskega narodno in umetno pesem. Vstopnice v Matični knjigarni.

Pionirji-harmonikarji, oddetek mladinskega kulturnega društva Kajuh, bodo igrali celovečerni spored, ki vsebuje najrazličnejše narodne in partizanske pesmi ter celo venčke melodij v soboto 7. junija ob 20 v Mladinski (franciskanski) dvorani. Vstopnice v Matični knjigarni.

Nosečijni Drmotov koncert v Filharmoniji bo prvotnega umetniške prireditve. Njegov sloves dobro poznamo in prepričani smo, da nam bo nudil nocoj ob 20.30 izreden užitek. Spored vsega klasičnega in repertoarne arije ter ruske in naše domače samospeve. Spremlja ga prof. Anton Trost, kar jamči za umetniško plat koncerta. Vstopnice v Matični knjigarni.

Izseljenec — povratnikom prejemalcem rent in pokojnin iz inozemstva. Z ozirom na to, da posamezni izseljenci-povratniki naslavljajo svoje prošnje za ureditev rent in pokojnin neposredno na Caisse Autonome oziroma na francoske sindikate, opozarjamo, da je vse prošnje za ureditev pokojnine in rente naslavljati le na ministrstvo za delo, izseljenski odsek, Ljubljana, Gajeva 3. S tem se razveljavljajo vsa dosedanja navodila, tječa se rent in pokojnin, izseljenec-povratnikov iz inozemstva. — Iz pisarne ministrstva za delo.

Dežurni lekarni v torek 3. junija: II. dr. lekarna, Dunajska cesta 6 in IV. dr. lekarna, Celovška cesta 62.

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE

Drama
Torek 3. ob 20: Shakespeare: »Mnogo hrupa za nič«. Red E.
Sreda 4. ob 20: Shakespeare: »Mnogo hrupa za nič«. Red E.
Četrtek 5. ob 20: Ostrovski: »Se tak lijak«. Red Četrtek.
Opera
Torek 3.: Zaprti.
Sreda 4. ob 19.30: M. Polič: »Mati Jugovjevs«. Red Sreda.
Četrtek 5. ob 20: Balet: Igor Stravinski: »Igra karte«. — L. van Beethoven: »Prometejeva bitja«. Red D.

SENTJAKOBSKO

Četrtek 5. ob 20: B. Nušič: »Gospa ministrica«. — 7. ob 20: B. Nušič: »Gospa ministrica«. gostovanje v Kranju.

V MARIBORU

Četrtek 5. ob 15: Zizek: »Miklova Zala«. Izven.
Petek 6. ob 20: Verdi: »Trubadur«. Red B.
Sobota 7. ob 20: Gajbe: »Mesto mojstrov«. Za sindikate. Vstopnice tudi za ostalo občinstvo.

LJUDSKO GLEDALIŠČE V CELJU

Sreda 4. ob 19: Golla: »Snežuljčica«. Zaključena predstava za pionirje. Režija Jože Tomazič. (V Celju).
Četrtek 5. ob 16: Nušič: »Gospa ministrica«. Gostovanje v Sv. Juriju ob Taboru.
Petek 6. ob 9: Golla: »Snežuljčica«. Zaključena predstava za pionirje. (V Celju).
Sobota 7. ob 20: Klopčič: »Mati« (pri akademiji za Teden matere in otroka). Režija mr. Fedor Gradišnik.

MALI OGLASI

RAZVELJAVLJAM potrošniško nakaznico IG št. 1747 na ime Miran Martin, Celje, Ljubljana 27.
RAZVELJAVLJAM oblačilno karto na ime Knez Jože, Celje, Ostrožno 73.
TRISTANOVANJSKA VILA z lepim velikim vrtom blizu centra, oddaljena od ceste 40 m, se odda brez posredovalca. Naslov v oglaševalnem oddelku »Ljudske pravice«. 62
PROGLASAM za neveljavno osebno izkaznico na ime Blaznik Alojzija, Dobrčeva vas 25, p. Sv. Peter v Sav. dolini. 135
RAZVELJAVLJAM potrošniško nakaznico za industrijske proizvode št. 099979 IC na ime Znidar Ludvik, Smartno v R. dolini, Celje. 196
SIVALNI STROJ, pogrezljiv, prvovrsten, in sesalec za prah prodam. Ogled od 10-12 na Resljevi cesti 16-11, levo. 2522

PODALJŠANJE NAROČNINE NA SOVJETSEKE LISTE IN ČASOPISE ZA DRUGO POLLETJE 1947

Opozarjamo naročnike sovjetskih listov in časopisov, ne glede na to, kje so se naročili za prvo polletje, ki jim naročnina poteče 30. junija, da morajo najpozneje do 5. junija obnoviti naročnino za drugo polletje 1947, ki se začne 1. julija, v kolikor žele tudi naprej redno prejemati liste in časopise. Pripominjamo, da bodo v bodoče vsi naročniki prejemali sovjetske časopise in liste naravnost iz ZSSR, dočim bodo morali naročnino plačevati pri Jugoslovanski knjigi.
Naročnino sprejema in daje vse informacije Jugoslovanska knjiga, Odeljenje Sovjetske knjige, Beograd, Terazije 30, poš. lah 104, telefon 20-265 in 24-305, ček. račun 10-404012.

DRŽ. PODJETJE JUGOSLOVANSKA KNJIGA JE PREVZELO POSLE »MAGAZINA SOVJETSEKE KNJIGE«

Državno podjetje Jugoslovanska knjiga je te dni prevzelo celokupne posle (razen avtorsko-pravnega posredništva) V/O »Mednarodne knjige« in »Magazina Sovjetske knjige« v Beogradu.
Jugoslovanska knjiga je edino pooblaščenno podjetje za izvoz naših in uvoz tujih knjig, časopisov, listov in gramofonskih plošč v FLRJ. V svojem dosedanem delu je podjetje uvažalo največ publikacije iz Francije, Anglije, Švice in Rumunije. S prevzemom »Magazina sovjetske knjige« je zdaj znatno povečal delokrog tega podjetja. Dobava knjig, časopisov, listov in gramofonskih plošč iz Sovjetske zveze bo v bodoče še bolj olajšana.
Podjetje Jugoslovanska knjiga je prevzelo tudi vse delo za pobiranje naročnin za sovjetske časopise. Ker se s 1. julijem začne drugo polletje za naročnino, opozarjamo vse zainteresirane, da najpozneje do 5. junija obnovijo staro naročnino ali se nanovo naroče.
Naročnino sprejema in daje vse informacije Jugoslovanska knjiga, Odeljenje Sovjetske knjige, Beograd, Terazije 30, poš. lah 104, telefon 20-265 in 24-305, poš. ček. račun 10-404012.

Knjižni dar „Mladinske knjige“

Dsi celoletni naročniki „Cicibana“ in „Pionirja“ prejmejo za doplačilo din 5,- (za cono R in B din 3,-) lep izbor partizanskih mladinskih zgodb.
100 strani teksta — 8 pisateljev — 8 ilustratorjev
Opozarjamo vse šole in poverjenike, da se bodo upoštevala le naročila, ki jih prejme uprava Mladinske knjige najkasneje do 5. junija
Začetek ekspedite bo 15. junija 1947

Uprava „Ljudske pravice“
Kopitarjeva ulica št. 2
posluje od 7. ure zjutraj do 16. ure popoldne
ob sobotah pa samo do 13. ure popoldne
Uprava

Poslovodjo in vajenca
za krajevno trgovino iščejo
Krajevna podjetja Velenje
Ponudbe nasloviti:
Krajevna podjetja Velenje

Poslovodjo
vsestransko verziranega, in pomočnika
nujno sprejememo za trgovino z mešanim blagom v trgu
Pismene ponudbe na:
Naproza, MUTA

LAN IN KONOPLJO
VSAKO KOLIČINO KUPUJE
„Mestna vrvarna in žimarna“
Ljubljana — Sv. Petra cesta 81

Kupimo
dva elektromotorja po 50 KS
odprta, 750 ali 950 obratov na minuto, šest-odnosno osem-polna, za tok 380/660, in
parni kotel ali lokomobil
kapacitete ca 1000 kg pare na uro
Ponudbe na „Tekstilno tovarno — sv. Peter“ v Sav. dolini

SREČKE DRŽAVNE RAZREDNE LOTERIJE I. razreda 6. kola
so že v prodaji

Žrebanje 12. junija 1947.

Premija din 200.000

Cena srečk $\frac{1}{4}$ = din 50.— $\frac{1}{2}$ = din 100.— $\frac{3}{4}$ = din 200.—

Srečke lahko kupite pri vseh okrožnih, okrajnih in krajevnih odborih vojnih vojaških invalidov, po pošti pa jih lahko naročite na spodnji naslov:

Tukaj odrežite

SEKCIJA ZA LOTERIJSKE POSLE RVI
Ljubljana, Tavčarjeva 5

Naročam za I. razred 6. kola

četrtinskih srečk po 50 din
polovičnih srečk po 100 din
celih srečk po 200 din

in Vam bom njihovo vrednost poslal po prejemu srečk z Vašo čekovno položnico takoj, vsekakor pa pred pričetkom žrebanja.

Ime in priimek _____

Kraj in zadnja pošta _____

Ulica in hišna številka _____

Pišite čitljivo in pošljite v kuverti na zgornji naslov

Delovnemu ljudstvu nudi potrebno okrepčilo in počitek

MESTNO GOSTINSKO PODJETJE

v svojih restavracijah in bifejih:

Daj-dam
Rio
Vesel
Figovec

Slamič
Keršič-Šiška
Kavarna-Nebotičnik
Kavarna-Emona

Za naše malčke in odrasle pa je preskrbljeno s kavo, malinovcem, pivom, vinom ter raznimi prigrizki v bifeju pri Tivoliskem ribniku.

Potrebujemo:

več tehnikov in konstruktorjev s srednjo tehnično izobrazbo

kvalificirane orodjarje, finomehanike in kovinostrugarje.

Dalje sprejememo:

izučene ključavničarje (strojne, orodne, gradbene)

ki imajo interes, da se izpopolnijo v stroki za precizne orodjarje in finomehanike, potem strokovnega tečaja, ki bo v našem podjetju, pod pogojem, da se obvežejo za gotovo dobo službe. Prednost imajo tisti, ki so vojaški rok odslužili.

Ponudbe na

tovarno Iskra Kranj

Glavni urednik: Ivan Bratko — Naslov uredništva: Kopitarjeva 6. — Uprava: Kopitarjeva 2. — Telefon uredništva in uprave: 52-61 do 52-65. — Telefon naročniškega odd.: 30-30. Telefon oglasnega odd.: 36-85. Štev. ček rač. 60.4045-22

NATEČAJ

Okrajni izvršni ljudski odbor v Novem mestu razpisuje smiselno določbam čl. 4 in 15 Uredbe o službi krajevnih babic

13 mest krajevnih babic

za naslednje kraje: Brusnice, Dvor pri Žužemberku, Dol. Toplice, Mirna peč, Prečna pri Novem mestu, Sela-Hinje, Stopiče, St. Peter pri Novem mestu, Skočjan, St. Jernej, Smarjeta, Uršna Sela in Žužemberk.

Redni prejemki znašajo mesečno 2400 din.

Po čl. 1 Uredbe postanejo krajevne babice državne uslužbenke okrajnih ljudskih odborov z vsemi dolžnostmi in pravicami državnih uslužbenec.

Prošnje je vložiti najkasneje do 20. junija 1947 pri socialno-zdravstvenem odseku okrajnega izvršnega odbora v Novem mestu. K pravilno kolokovani prošnji je smiselno s čl. 50 zakona o drž. uslužbenicah treba priložiti v originalu ali pa v overovljenem prepisu naslednje listine: 1. domovnico, 2. rojstni list, 3. rojstne liste otrok, za katere je kandidatka upravičena prejemati družinsko doklado, 4. zadnje šolsko izpričevalo, 5. diplomu babiške šole (inozemске babiške diplome morajo biti nostrificirane), 6. potrdilo pristojnega KLO o vpisu v volivni imenik, 7. potrdilo pristojnega javnega tožilstva, da prošilka ni bila kaznovana in da ni v preiskavi, 8. dekret o eventualni predhodni nastavitvi v javni službi, 9. lastnoročno napisan življenjepis prošilke.

Dosedanje občinske odn. krajevne babice imajo pri namestitvi prednost. Prosilke ne smejo presegati 60. leta starosti.

Okrajni izvršni ljudski odbor soc. zdravstveni odsek — Novo mesto. Opr. št. 702/2-47-zdr.

Večje industrijsko podjetje išče za obrat apnenic

2 verzirani pisarniški moči

z znanjem obratnega računovodstva. — Nastop službe takoj.

Prednost imajo reflektanti okoliša Zagorje, Zidani most in Laško.

Ponudbe predložiti

Upravi Zasavskih pre-mogovnikov v Trbovljah čimprej pod „Apnenice“.

TOVARNA POHIŠTVA

Lesno-industrijsko podjetje

DUPLICA pri KAMNIKU

Izdelava pisarniškega, šolskega pohištva in stolov

MESTNO GOSTINSKO PODJETJE

sporoča, da bo dne 7. junija ob 18. uri

otvoritev reprezentančne vrtno restavracije

Vse vrste pijač, mrzla in topla jedila. — Orkester — ples

»RIO«

v Šelenburgovi ulici

V STALINGRAJSKIH OKOPIH

VIKTOR NEKRASOV

Roman

Nekaj trenutkov molčiva.

»No, zdaj pa grem.«

»Le pojdi. Torej zvečer.«

Čepico si potisne na levo stran in odide.

Valega vzame iz žepa v papirček zaviti tobak in mi ga pomoli.

Zvečer sediva s Širjajevom na bataljonskem komandnem položaju — v kanalu pod nasipom.

Moja rana je malenkostna — na čelu mi je posnelo kožo in v laseh mi je napravilo stezico. Celo piti smem. Res zaenkrat ne mnogo. In s Širjajevom pijeja nekakšen strašno smrdljiv špirit ali žganje. Prigrizujeva slanike, iste, ki sem jih vrgel na griču proč. Valega seveda tega ni mogel prenesti.

»Mar je mogoče metati slanike proč? Ko ste oni dan popivali, ste sami rekli: 'Valega, zdajle bi se pa prilegel slanik.'« In položil ga v skrbno poravnanih koščkih na časopisni papir, ki ga je sunil iz Harlamovega arhiva. Zaradi tega se vedno prepirata.

Sediva in pijeja, obujava spomine na junij, julij, na prve dni umika, na lope, v katerih sva se ločila. Širjajev je izgubil potem skoraj ves bataljon. Nemci so jih pri Kantemirovki obkolili in pobili malone vse. Malo je manjkalo, da ga niso ujeli. Potem se je napotil s štirimi borci, ki so bili ostali živi, proti Vešenskaji. Tam je zopet malo manjkalo, da jih niso Nemci ujeli. Izmužnili so se. Odsli so čez Don. Na drugi strani Dona se je pridružil neki diviziji, sestavljeni iz ostankov razbitih enot. Boril se je pred Kačalom. Bil je

lahko ranjen. Prišel je v Stalingrad, v frontno rezervo. Tam je ostal mesec dni, zdaj pa je imenovan za komandanta našega bataljona.

Ležim na leseni, iz desk zbiti postelji in gledam Širjajeva. Rad bi našel v njem vsaj najmanjšo izpremembo. Ne, še vedno je isti — celo trikotnik modre jopice mu gleda izza odpetega ovratnika.

»Ali si o Maksimovu kaj slišal?«

»Ne... Nekdo mi je pravil, ne spominjam se več, kdo, da ga je videl nekje na drugi strani Dona. Toda to je malo verjetno. Prevozil sem vso drugo stran, pa ga nisem nobenkrat srečal.«

»Koga pa si srečal izmed naših?«

»Izmed naših? Širjajev grbanči nos. Izmed naših... nekatere komandirje čet. Načelnika vohunstva — Goglidza. Z avtom se je peljal mimo. Z roko mi je pomahal. No, koga še? Dekleta iz sanitetnega bataljona... Partijskega organa Kostričnega... Dal« z dlanjo udari po mizi. »Seveda. Tvojega tovariša, kemika... kako se že piše?«

»Igorja? Kje? Kar malo dvignem se.«

»Na drugi strani. Pred petimi dnevi.«

»Lažeš!«

»Že zopet lažeš! V 'Rdečem Oktobru' je. V devetintrideseti.«

»V devetintrideseti?«

»In kdo ve zakaj ni kemik, marveč tudi inženir, kakor ti. Z nekakšnimi minskimi polji, podtalnimi minami in podobno ropotijo se ukvarja.«

»Kaj pa si počel ti v devetintrideseti?«